BÖRS

Harju Elektri kasum ületas käivet

Kuigi Harju Elektri kasum ületas esimeses kvartalis käivet, siis see oli ühekordse müügi tulemus. Sellegipoolest jäi LHV elektriseadmete tootja tulemusega rahule ja peab seda edaspidise edu lootustandvaks aluseks. ▶ 6

PSÜHHOLOOGIA

Eestlane sobib iduettevõttesse

Teadlased jõudsid järeldusele, et eestlase psühholoogiline profiil sobib innovatiivseks mõtlemiseks ja seega iduettevõtlusega tegelemiseks. Eesti iduettevõtjad on emotsionaalselt stabiilsed ja kogemustele avatud. ▶ 8–9

INVESTOR

McDonald's klientide puudust ei tunne

Tervisliku toitumise pealetung pole McDonald'si kiirtoiduketti suutnud kõigutada. Uute hamburgerite menüüsse toomine, tehnoloogilised uuendused ja keskendumine frantsiisile on kasumlikul kursil hoidnud. ▶ 14–15

PÄEVA TEGIJA ▲

Eesti kiireima kasvuga riigiks? Jah!

Kui soovime jõukamatele riikidele järele jõuda, peab Eesti majanduskasv oluliselt kiirenema. Lihtne? Mitte päris. Aga esimene samm on igatahes see: nigela majanduskasvuga ei pea leppima. Laiapõhjaline kasv nõuab igalt ettevõtjalt ja igalt kodanikult julgust mõelda suurelt. Isegi Sinult! Ent SEB majandusanalüütikul **Mihkel Nestoril** on ka konkreetsed ettepanekud, kuidas me võiksime rikkamatele riikidele järele jõuda.

▶ Loe lisaks lk 12

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 27. aprill 2017
nr 81 (5679) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0881 ▼	0,9190 ▲	9,5607 ▼	61,8847 ▲	39,36 ▲	-0,248 ▼

FOTO: ANDRES HAABU

Reet Roos, Mart Schults ja Lauri Luiker lõid Eesti esimese finantsinspektsioonilt loa saanud *hedge*-fondi tüüpi riskifondi, mis avati äsja investoritele. ▶ 4–5

INVESTEERIMINE

Reet Roos meelitab riskifondiga

LÜHIDALT

Emor: Lätist ostetud alkoholi osakaal kasvas 10%-le

Emor tegi Eesti elanike seas uuringu, kus uuriti alkoholi tarbimise harjumusi ja selgitati välja muutused alkoholi ostmises.
"Välismaalt soetatud alkohoolsete jookide osakaal kogu ostetud alkoholist on võrreldes 2016. aastaga veelgi kasvanud. Alkoholiostud välismaalt moodustavad 14% ning Lätist 10% kõikidest alkoholiostudest. Veel eelmise aasta augustis oli Läti osakaal 6%," sõnas Emori uuringuekspert Aivar Voog.
"Alkoholi ostavad Lätist eelkõige Lõuna-Eesti ja Tartu piirkonna elanikud – Lätist ostetud alkoholi osakaal on Lõuna-Eestis tõusnud 18%-lt 33%-le. Lätist alkoholi ostmine on omane eelkõige keskealistele meestele, kellel on ka keskmisest kõrgem sissetulek," rääkis Voog.

Praeguse mudeliga jõuab Eesti Rootsile järele 100 aasta pärast

USA George Masoni ülikooli professori Garett Jonesi sõnul on Eesti lähenemine arenenud Euroopa riikidele, nagu Rootsi ja Saksamaa, aeglustunud ning järelejõudmiseks peab Eesti küttima USA tippülikoolide lõpetajaid ning suurendama ühiskonna ebavõrdsust, seisab Mainori pressiteates.
Ettevõtluskõrgkooli Mainor külalislektori Garett Jonesi sõnul jõuab Eesti praeguse majandusmudeli ja arengutempoga statistiliselt oma sotsiaalse heaoluriigi eeskuju Rootsi näitajatele järele 75-100 aasta pärast.
"Kiireks edasiliikumiseks on valusad, kuid vajalikud sammud. Arenguhüppeks peab riik saama koduks monopoolsetele ja suure kasumlikkusega rahvusvahelistele ettevõtetele nagu Google. Riigi väiksus pole takistus, sest Šveits, Island ja Singapur pole suured, kuid on see-eest väga edukad riigid," rääkis Jones.
"Vaja on talente sisse tuua – tark immigratsioon toimib kiiremini ja paremini kui iga hinnaga oma haridussüsteemi arendamine," lisas Jones.

NIMETAMISKOMITEE

Raasuke küsib riigifirma nõukogule suuremat tasu

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Riigifirmade juhtimise parandamiseks loodud nimetamiskomitee tahab, et nõukogudesse määratud eksperdid saaksid töö eest juhtide palgaga seotud väärilisemat tasu.

"Probleem on, et see töö, aeg ja hool, mida selle töö kvaliteetselt tegemine endast eeldab, ei olnud alati proportsioonis sellega, missugust tasu selle eest ette nähti," rääkis nimetamiskomitee esimees, tippjuht Erkki Raasuke.

Eile ametlikult rahandusministrile tehtud ettepaneku sisu on, et nõukogu esimeest tasustataks 20 protsendiga ettevõtte tegevjuhi palgast, tavaliikmeid 10 protsendiga. "Sellest juhindume. Siis vaatame natuke – kas see on vabaturu ettevõte, kas see on komplekssem ettevõte – ja selle järgi paneme lõpliku ettepaneku paika," ütles Raasuke.

Ta möönis, et ehkki tasu saab konkurentsivõimelisemaks, jääb siiski sisse riigiasjades kaasalöömise ja riigi eest hoolitsemise komponent. Suure ja keerulise firma nõukogu liige peab riigitöösse panustama nädalas keskeltläbi päeva.

"Kui vaatame ka, missugust inimkvaliteeti me sinna tahame, siis kindlasti on nende tegelik kompensatsioonitase kõrgem kui see, kuidas nad meie tasustamise skeemiga kompenseeritud saavad. Aga need käärid ei ole enam nii suured kui enne," rääkis Raasuke.

Ta märkis ka, et välja pakutud reegel on selge ja läbipaistev. Nõukogu liikmete tasudele kehtestataks ka ülempiir – esimehele 2000 eurot, tavaliikmele 1000 eurot kuus.

▲ **Nimetamiskomitee esimees Erkki Raasuke tahab riigiettevõtete nõukogu liimetele töö eest väärilist tasu.** FOTO: ANDRES HAABU

Kuidas on aga seni läinud töö nõukogu liikmete leidmisega? Raasuke rääkis, et veebruari lõpust saadik on toimunud juba üsna mitu kohtumist ning rütm on üsna sarnane – riigifirmasid käsitletakse valitseva ministeeriumi kaupa, juures on ka ministeeriumi kantsler ning hakatakse iga ettevõtet eraldi vaatama.

Et jõuda ettepanekuni, keda nõukogu liikmeks nimetada, tuleb kõik äriühinguid läbi käia kolm korda. "Algselt on meil esimene kogum inimesi. Siis tuleb nendega kontakteeruda, kes on saadaval, kes ei ole, mis tingimustel ja nii edasi. Tahab saada kaht või kolme läbirääkimist," ütles ta.

Kui nimetamiskomitee asja lukku lööb, tuleb teha paberitööd. "Minnakse tagasi, küsitakse inimestelt kinnitus, et nad on valmis osalema. Siis veel natuke pabereid ja siis jõuab ettepanekuni," rääkis Raasuke.

Mitmes äriühingus on töö juba jõudnud sinnani, et valitsevale ministrile on tehtud ettepanekud, kes võiks nõukogu liikmeks sobida. Töömahu poolest on komitee praegu keskel või veidi üle selle jõudnud.

Komitee on võtnud eesmärgiks käsitleda enamik riigifirmasid ära mai lõpuks. "Meil on üsna vähe aega," märkis Raasuke ja lisas, et koosolekuid on olnud mitu ning inimestel tuleb uneajast aega juurde võtta.

TASUB TEADA

Komitee sündis võimuliidu kokkuleppega

Nimetamiskomitee alustas tööd 23. veebruaril. Erasektorist kuuluvad sinna ettevõtluseksperdid Erkki Raasuke, Gunnar Okk, Sven Pertens ning David James O'Brock-Kaljuvee. Avalikust sektorist on komitee liikmed rahandusministeeriumi kantsler Veiko Tali ning roteeruva liikmena äriühingu osalust valitseva ministeeriumi kantsler.
Komisjoni ülesanne on teha riigifirma eest vastutavale ministrile ettepanekuid nõukogu liikmete valimiseks ja tagasikutsumiseks. Lisaks peab komitee andma nõu, kui suured peaksid nõukogud olema ning kui palju tuleks liikmetele tasu maksta.
Nimetamiskomitee tegeleb 31 riigifirma nõukogu liikmetega. Kõikides riigi osalusega ettevõtete nõukogudes on kokku ligikaudu 150 liiget, riigifirmadel on vara 6 miljardi väärtuses ja neis töötab ligi 15 000 inimest.
Nimetamiskomitee nägi ette koalitsioonileping, kus lepiti kokku, et riigi äriühingute nõukogude liikmed valib nimetamiskomitee ja ministrid ei nimeta enam neisse riigikogu liikmeid.

TARISTU

Raudtee nõuab 14 miljonit lisaeurot aastas

Transiidikomisjonis oli teisipäeval arutlusel raudteetaristu kasutustasud ning analüüs näitab, et siseriikliku taristu praeguse kvaliteedi säilitamiseks on vajalik aastas otsest finantseeringut riigieelarvest vähemalt 14 miljonit eurot, teatas Eesti Raudtee.

Transiidikomisjoni istungil oli arutlusel ka raudteeinfrastruktuuri kasutustasud ning üleminek Euroopa Liidu raudteedirektiivis ettenähtule nende arvestamisel. Tehnilise järelevalve amet tõi esile, et 2016. aastal jäi Eesti Raudteel viimastel aastatel toimunud kaubamahu languse ja sätestatud tariifilae tõttu saamata 47% lubatud kulude kattest.

Eesti Raudtee juhatuse liikme Toomas Virro sõnul jätkub sama tendents ka sel aastal, mistõttu ei ole raudteetaristu hooldus- ja renoveerimistöödeks ilma riigi lisatoetuseta piisavat raha.

Virro ütles, et minister juhtis kohtumisel positiivse arenguna tähelepanu sellele, et riigieelarve strateegias 2018–2021 on ette nähtud Elroni poolt taristu kasutamise kulude lisakompensatsioon.

"Samas oli minister sunnitud nentima, et eelarvestrateegias ei ole kajastatud summasid, mis võimaldaksid tagada Eesti Raudtee tulude ja kulude tasakaalu, kuigi selline riigi kohustus tuleneb 2016. aastal vastu võetud raudteeseaduse muudatustest," märkis Virro.

Lisaraha on hädavajalik

Eesti Raudtee analüüs, mille on heaks kiitnud ministeeriumi spetsialistid, näitab, et vajalike hooldus- ja renoveerimistööde tegemiseks ja siseriikliku raudtee kvaliteedi säilitamiseks on vajalik perioodil 2018–2021 otsest finantseeringut riigieelarvest vähemalt 14 miljoni eurot aastas.

"See ei ole investeering, mis tooks tehnoloogilise pöörde või järsu kvaliteedihüppe, vaid võimaldab jätkata töökindlat rongiliiklust pealinnast Paldiski, Narva, Koidula ja Valga suunal ning tagada reisirongidele kiiruse 120 km/h," ütles Virro.

2014. aastal hindas konsultatsiooniettevõte Ernst & Young oma analüüsis minimaalseks aastaseks investeerimisvajaduseks 31,7 miljonit eurot, mis tagab raudteetaristu hoolduse, arengu ja töökindla kvaliteedi.

ÄRIPÄEV.EE

amello
raamatupidamisteenused
Raamatupidamine üle Eesti.
Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.
MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA
Võta meiega ühendust
www. amelloraama.ee
info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

1243
RUUMI
ERINEVATEKS SÜNDMUSTEKS
SEMINARIRUUM.EU

Aitame leida uue omaniku Sinu ettevõttele Eestist või Skandinaaviast.
Konfidentsiaalsus tagatud.
Nord Law Consult OÜ
e-post: arneraam@gmail.com
tel: 509 4773

internetiturunduse meistriklassid
turundustreff.ee
Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

1352 IDEED
PIDUPÄEVA KORRALDAMISEKS
Pidupaev.ee

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärke.

ST
Sisuturundus

PU tehnoloogia säästab põrandaid, raha ja keskkonda

Olenemata sellest, millise põrandaga on tegemist, leidub igale pinnale oma kindel meetod selle kaitsmiseks ja hooldamiseks. Lakid, peitsid, värvid, vahad ja õlid ning nende lugematud kooslused on kõik, mis esmalt meelde tulevad. Kui aga rääkida laialt levinud PVC- ja LVT-katetest, mida varem tunti ka linoleumi või reliini nime all, siis on valik jäänud parema hoolduse ja kestva kaitse tagamiseks siiani võrdlemisi kesiseks – ikka põrandavaha! Vaha katab suurema osa kontorite, lasteaedade, haiglate, hoolekandeasutuste ning koolide põrandatest, ja nii on see alternatiivi puudumise tõttu kestnud juba peaaegu 160 aastat.

Põrand on vaieldamatult iga ruumi tähtsaim osa. Olenemata kaunist sisekujundusest või hinnalisest mööblist, võtab just põrandakate vastu kõige suurema koormuse ruumide kasutamisel. Seetõttu vajavad põrandakatted ka kõige sagedasemat hooldust ning kokkuvõttes moodustavad need kulud tihti märkimisväärse osa hoonete haldamise eelarvest. Kaitsevahade vähese kestvuse ja võrdlemisi kõrge hinna tõttu võib siiski tekkida mõte vahatamisest üldse loobuda. Seda riski aga ei soovitaks võtta, sest poorse pinnaga PVC-, LVT- ja linoleumpõrandakatted vajavad oma kulumiskindluse suurendamiseks ja kergema hooldamise tagamiseks pidevat lisakaitset.

Kvaliteet on määrav

Teadagi kuluvad kaitsevahad kõige rohkem sealt, kus käimist rohkem ja nii tekivad põrandale paratamatult nähtavad käigurajad. Selleks, et põrandat uuesti vahatada, tuleb vana kiht korralikult eemaldada ka sealt, kus see on kulumata, selles aga protsessi keerukus seisnebki. Sageli tehakse soodsama pakkumise huvides põrandale vaid kerge pesu ning kantakse peale järjekordne kiht kaitsevaha. Aastatega kleepuv ja tihke vahakiht kasvab ning neelab endasse kiht kihi haaval kogu põrandale jäänud mustuse. Nii saavutatakse tulemus, kus põrandat on peaaegu võimatu puhtaks saada ning visuaalne pilt meenutab justkui õnnetust margariinitehases.

Ebakvaliteetsest teenusest räägivad ka vaha, pesuvee ja mustuse tardunud kogumid mööbli all, mida mopiga usinasti peitu aetud. Samuti rutaka tegutsemise käigus seintele lendunud pritsmed, tolmused jäljed vaha sees jms. Lohutuseks pole seegi, et tihedama kasutusega ruumides tuleb vahatamise protsessi korrata mitu korda aastas. Õigustatult tekib küsimus, kas sellest kõigest on võimalik suuremate investeeringuteta pääseda?

PU tehnoloogia – kestev kaitse

PU-Coating (ingl) ehk põrandate katmine polüuretaaniga pole oma uudsuse tõttu paljudele tuntud, samas peitub just selles tehnoloogias alternatiiv traditsioonilisele kaitsevahale. Lühidalt kirjeldatuna tähendab PU-Coating uue ja jäädava kaitsekihi paigaldamist põrandakattele, olulisteks eelisteks on seejuures kiirus, kulumiskindlus, keskkonnasõbralikkus ja säästlikkus.

Tänapäevase tehnoloogia kohaselt on PU veebaasiline, kuid ülimalt vastupidav, võimaldades katta põrandaid, mida kasutavad tuhanded jalapaarid ööpäevas. Toodetuna Saksamaal, on PU tehnoloogia läbinud ranged testid ning omandanud sertifikaadid, mis lubavad leida tehnoloogiale kasutust nii meditsiini kui ka toidu käitlemisega tegelevates ruumides.

Tegelikkuses paigaldatakse tootjate poolt sarnane PU kaitsekiht peaaegu igale elastsele põrandakattele, kuid võrdlusena käsitsi paigaldatavale kihile on see 6–8 korda õhem. Nii kulubki tihedama kasutusega põrandatelt tehase üliõhuke kaitsekiht juba paari aastaga ning seejärel algavadki eespool kirjeldatud probleemid. Kui kulumist takistav PU ohverkiht on jäädavalt läinud, hakkab põrandakatte pooridesse kogunema mustus, mis omakorda aitab kaasa kaitseta jäänud disainkihi kulumisele. Vaid mõne aastaga kaotavad põrandad oma kauni väljanägemise, hea puhastatavuse ning nõiaring hooldusvahadega võibki alata. Probleemist pääsemiseks nähakse siinkohal traditsiooniliselt lahendust põrandakatte väljavahetamises, kannatajateks ikka keskkond ja eelarve.

Vähese informatsiooni korral on eksiarvamused kerged tekkima ning seetõttu ollakse uute lahenduste puhul pigem ettevaatlikud. Peamisteks kartusteks on PU kaitsekihi kättesaamatu hind ning kahjulikkus põrandakattele. Reaalsusega pole nendel kartustel aga mingit seost, sest Dr. Schutzi PU tehnoloogia on heaks kiitnud enamik maailma juhtivatest põrandakatete tootjatest, sealjuures loodusliku linoleumi tootjad. Üha laialdasemalt leviv PU Coating on vallutamas maailma ning eriti agaralt on võetud uut tehnoloogiat kasutusele Skandinaavias, Madalmaades ja Saksamaal, kus enim hinnatakse just keskkonnale vähenevat koormust.

Arvestades aga traditsioonilise kaitsevahatamise keskmist ruutmeetri hinda, tasub PU kaitsekiht ära end juba esimese 2–4 aastaga, omades vastupidavust, mis võib mõistliku kasutuse juures kesta probleemideta ka kümnendi. Lisaks pakub PU tehnoloogia laialdaselt võimalusi elastsete põrandakatete renoveerimiseks, disainimiseks ja tugevdamiseks. Rohkem infot PU tehnoloogia kohta leiate veebiaadressilt www.WaxNoMore.ee

PU Color

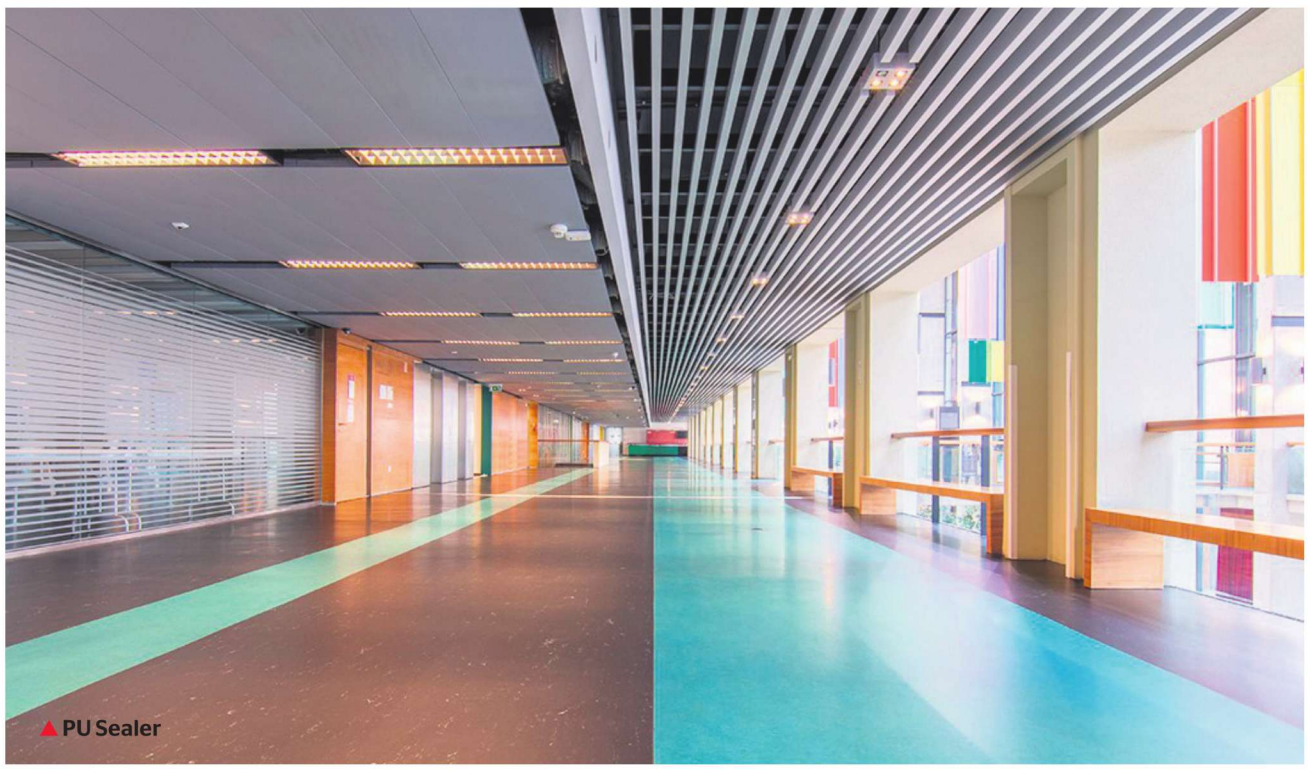
PU Sealer

KES ON KES
Dr. Schutz Estonia OÜ
Tel. 5360 0232, 5360 0265
www.WaxNoMore.ee
www.dr-schutz.ee

© Dr. Schutz We care about floors!

KOMMENTAAR:

AS Glamox tegi 2016. aastal kontoris remonti ja kerkis üles ka vajadus uuendada põrandakatteid. Vana PVC-kate oli kulunud ja kohati ka katki. Esialgu plaanisime materjali vahetust, kuid siis nägime Dr. Schutzi reklaami ja otsustasime hoopis põrandakatete pinda puhastada ning katta uue kaitsekihiga.
Kontorites ja söögisaalis sai uuendatud 340 m² põrandapinda ning oleme tulemusega väga rahul. Põrandal on sootuks teine väljanägemine, nagu oleksime paigaldanud uue põrandakatte. Tahaksime ka välja tuua vastupidavust, sest nimetaud põrandapinnad on väga aktiivses kasutuses ja tänaseni väga heas korras ning ei näita kulumise märke.

GLAMOX HE AS-I JUHATUSE ESIMEES JA KEILA TEHASE JUHT – VIRVE JÕGEVA

Kuna Muusa Majutus OÜ on loodud peamiselt Eesti Kunstiakadeemia ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia tudengite aastaringseks majutamiseks, leiavad kõik meie pinnad väga intensiivset kasutust. Ruumide pikaajalise üürimise tõttu puudub meil võimalus tuhandeid ruutmeetreid põrandapinda regulaarselt hooldada ning seetõttu on kestev PU kaitsekiht parim lahendus, et tagada põrandakatete kestvus ja hea väljanägemine pikkadeks aastateks.

MUUSA MAJUTUS OÜ – JUHATAJA ANDRI LAANELOOG

Pärnu Väikeloomakliinikus on põrandapindadel suur koormus, nii koerad, omanikud kui ka personal ning otse loomulikult desinifektsioonivahendid. Siiani oleme kasutanud vahatamise teenust, mis annab ilusa tulemuse 2–3 kuuks hinnaga 500 eurot ja seda vähemalt 1–2 korda aastas. Vahatamise miinuseks meie asutuses on see, et alati ei saa põrandapindu ideaalselt puhtaks ja kindlasti ei saa kätte kõiki karvu, mille tulemusena vahatatakse need ikka ja jälle põrandasse.

Sellest rääkimata, et enne igat vahatamist tuleb mööbel kokku korjata. Ja kindlasti on vahatamise suur miinus see, et kasutatavaimad käiguteed kuluvad ära ja lähevad suhteliselt ruttu inetuks. Kui kuulsime spetsiaalse PU kaitsekihi kasutamise võimalusest, siis olin kohe nõus proovima ja tulemuse on igati väärt. Põrandapind on puhas, sile ja läikiv ning mis peamine, seda on hea igapäevaselt puhastada. Hetkel on töötlusest möödas peaaegu kaks aastat ja praeguseks pole sisse kulunud mingeid käiguradasid ja põrand on jätkuvalt nagu uus. Kes vähegi majanduslikult mõtleb ja kellele on oluline asutuse puhas ja ilus väljanägemine, sellele julgeks soovitada vahatamise asemel kindlasti PUga katmist. Vahatamine on eilne päev!

KENNO VÄIKELOOMAKLIINIK – JUHATUSE LIIGE DR MARTI LASN

MIS ON MIS

Hedge-fond

***Hedge*-fond** ehk riskifond on alternatiivne investeerimisinstrument.
Tavainvesteerimisest eristab asjaolu, et nad on tegelikult loodud riskide maandamiseks – inglise keeles *hedging risks* ehk riskide maandamine.
Fondidel on tihti raske toimida siis, kui turgudel ja majanduses on hea aeg, aga kui riskid realiseeruvad, peaksid riskifondid suutma kasu lõigata.
***Hedge*-fondi** eesmärk on ka keskmisest kõrgem tootlus ning seetõttu on nad sageli tuntud oma agressiivsemate investeerimisstrateegiate tõttu.

KOMMENTAAR

See fond pole algajale investorile

ENE ÕUNMAA
Swedbanki fondijuht

***Hedge*-fondid on mõeldud siiski kogenud investoritele, kindlasti mitte alustavatele või väikeinvestoritele, sest fondide strateegiad on erinevad ja nad kasutavad sageli keerulisi finantsinstrumente.**

Hedge-fondi puhul peab kõigepealt suutma hinnata, mis olukorras fond võiks võita või kaotada – sellist analüüsi ei suuda algaja investor kindlasti teha. Enamasti kasutatakse derivatiive, ja ka nendest arusaamine ei pruugi olla lihtne. Mingil määral piirab investorite ringi ka kõrge minimaalse investeeringu suurus. Kõrge oodatav tulumäär tähendab ka kõrget riski.

Kuna institutsionaalsetel investoritel on ligipääs globaalsetele *hedge*-fondidele, siis suurt potentsiaali me seda tüüpi investeerimislahendustel Eesti turul ei näe.

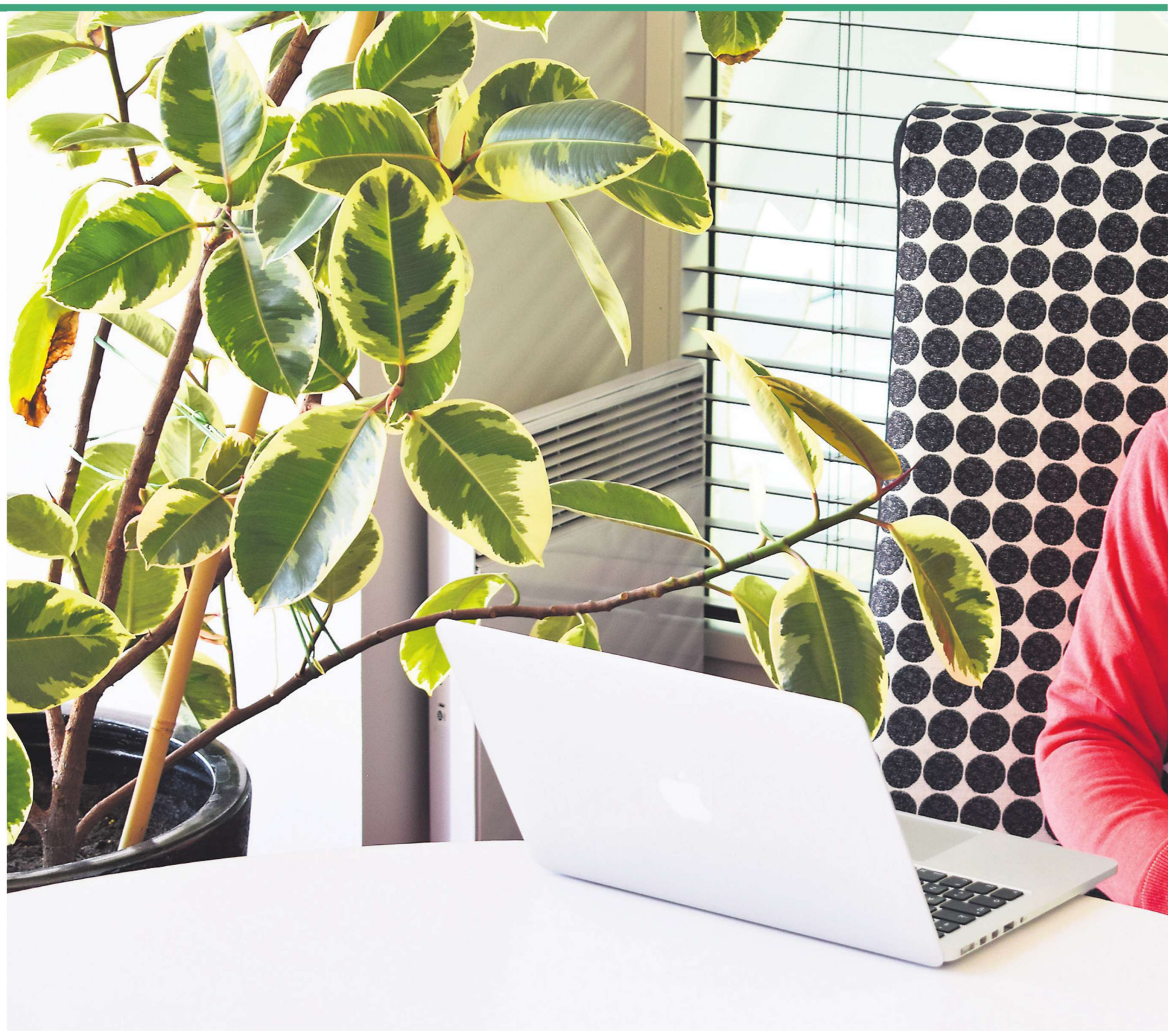

▶ **Mart Schults koos Reet Roosi ja Lauri Luikeriga sai finantsinspektsioonilt loa luua Eesti esimene *hedge*-fond KRR Funds.** FOTO: KRR FUNDS

INVESTEERIMINE

Uus riskifond paneb investorite närvid proovile

Ajal, mil raha põleb kahest otsast ja häid investeerimiskohti näib nappivat, lõid kolm Eesti erainvestorit riigi esimese finantsinspektsioonilt loa saanud *hedge*-fondi tüüpi riskikapitalifondi KRR Funds.

LIINA LAKS
liina.laks@aripaev.ee
Äripäev

KRR Fundsi teeb eriliseks see, et kuigi selle loomine jääb 2012. aastasse, tegutses fond kuni viimase ajani kinniselt, investeerides vaid omanike vara. Möödunud aastast on fondil ette näidata ligi 60protsendine tootlus, nii et nüüd otsustati see avada kõikidele soovijatele. Fondi eesmärk on teenida kuus 1,95–2,85 protsenti tootlust, mis tooks aastases plaanis kaasa 26–40protsendise tootluse.

Hedge-fondi fondi rajasid varahaldusettevõte 4Times Capital, mille juhatusse kuuluvad Reet Roos, kes on Eestis tuntud ärinaine ja IRLi poliitik, EBSi lektor ja ettevõtte Montreux OÜ juht Lauri Luiker ning finants- ja maksunõustaja Mart Schults.

Roos jäi telefonis fondi teemal napisõnaliseks ning ütles, et on kokku lepitud, et seda kommenteerib Mart Schults. "Muidu läheb kakofooniaks," ütles ta.

Fondide igapäevatööd juhtiv Schults rääkis, et huvi äsja avatud fondi vastu on, aga kuna veebileht, kus ka tootlusnumbrid avaldatakse, on olnud üleval vaid paar päeva, on veel vara huvi kohta mingeid järeldusi teha. Praegu on neil pakkuda kaht tüüpi fonde: esimesse tuleb panustada minimaalselt 50 000 eurot ning sealt tehakse väljamakseid kvartaalselt. Teise puhul peaks panustama minimaalselt 10 000 eurot. Kuna fond toimib liitintressi põhimõttel, siis regulaarseid väljamakseid ei tehta, osaku omanik saab tulu hiljem osakuid müües.

Võita saab ka langusest

Esimese puhul on fondivalitseja osaks edukustasuna 50, teisel puhul 30 protsenti. "*Hedge*-fondi loomise idee sündis sellest, et sellega saab investeerida nii alusvarade tõusule kui ka langusele panustades ja me arvame, et see on oluline praeguses keskkonnas, kus enamik inimesi saab ainult osta ja siis tõusu oodata," rääkis Schults, kuidas *hedge*-fondi idee sündis.

Tema hinnangul võib Eestis *hedge*-fondidel turgu olla. "Päris ausalt öeldes meil selliseid fonde praktiliselt pole. Eestis on eraisikute ja ettevõtete pangaarvetel tohutu kogus raha, mida ei kasutata mitte mingil moel investeerimiseks. Ja lepime kokku, et pangadeposiit ei ole investeerimine. *Hedge*-fondides on kaduvväike osa rahast. Mujal maailmas see nii pole," rääkis Schults.

KRR Funds juhib tegevust Swedbanki kaudu. Strateegiaid katsetati peaaegu kolm aastat ning lasti fondi varadel kasvada ligi poole miljoni euroni, enne kui otsustati teenust laiemalt pakkuma hakata.

40
protsendi suurune tootlus on *hedge*-fondi KRR Funds tootluse eesmärk.

"Aeg testimiseks oli võetud just riskide maandamise strateegia väljatöötamiseks, mis võimaldab pikas perspektiivis stabiilset tootlust saavutada. Et sellised olukorrad nagu hiljutine nafta hinna suur muutus, Brexit või USA uue presidendi tegemised meie tootlusele nii negatiivselt ei mõjuks," selgitas Schults ja lisas, et möödunud aasta kujunes heaks just tänu pikale testperioodile. 2016. aasta tootlusnumber näib tavainvestorile ulmeline – 60 protsenti.

Kuidas selline tootlus saavutati? "See on väga kallis ärisaladus. Eks praegused ja tulevased konkurendid loevad ka," vastas Schults. Aga ta kinnitas, et kogu nende tegevus toimub finantsinspektsiooni valvsa silma all. "Avaldame finantsinspektsiooni kontrollitud tootlust ja fondiosaku väärtust regulaarselt kodulehel ja oleme inspektsiooni range kontrolli all, esitame neile regulaarselt aruandeid," sõnas Schults.

Veebilehelt võib lugeda, et investeeritakse toormetega seotud tuletisväärtpaberitesse. Schultsi sõnul ei tähenda see, et ainuüksi

KOMMENTAAR

Rohkem selliseid fonde!

KRISTOFER VÄHI
SEB finantsturgude riskinõustaja

Alternatiivfondide saabumine Eesti turule on ülimalt tervitatav. Nii nagu ütleb nende nimigi, võib investor *hedge*-fonde ehk otsetõlkes riskimaandusfonde kasutada oma investeerimisportfelli riski hajutamiseks.

Kuna *hedge*-fondid ei panusta lihtsalt varade väärtuse kasvule nagu klassikalised investeerimisfondid (*mutual fund*), vaid kasutavad mitmesuguseid kauplemisstrateegiaid, ei korreleeru nende tulud otseselt üldise turuga.

Ehkki ainult *hedge*-fondi raha paigutamine võib olla üksikinvestorile pisut äärmuslik, siis pannes sinna osa oma investeeritavast rahast, võib luua hea efekti, kus turukrahhi korral aktsiaturud ja tuumikinvesteeringud langevad, kuid *hedge*-fondi strateegia elab oma elu. Suurimaks plussiks ongi, et nad ei liigu tavapäraste investeeringutega samas taktis ja seega hajutavad riski. Samuti võib neil olla lühem investeerimistsükkel.

See on küll ebapopulaarne ja suhteline hinnang, aga mõni nn riskifond võib sobida ka näiteks lühikese investeerimishorisondiga pensioniealikule, kellel võib raha mõne aasta jooksul vaja minna, vaat et pareminigi kui klassikaline investeering, mis võib just sel valel hetkel olla pikas langustsüklis. Näiteks passiivne investeering S&P 500 või MSCI Worldi aktsiaindeksisse langes viimases finantskriisis pooleteise aastaga tipust põhjani 56–58%, *hedge*-fondide indeks kaotas sama ajaga vaid umbes 20%. Kumb siis riskantsem on?

> **Kõige suurem miinus on see, et nende strateegia on investorile suhteliselt arusaamatu ja edukus sõltub otseselt fondi juhi ja kauplejate oskustest.**

Teine eelis on nende fondide kaudu ligipääs varadele, millele oleks tavalisel investoril muud moodi ligipääs kas keeruline või liiga riskantne, kuna sellised tehingud nõuavad suuremat teadlikkust.

Fondijuhist sõltub palju

Kolmas potentsiaalne eelis on tootlus. Iseenesest võib 40% aastatootluse siht olla täiesti reaalne ja jätkusuutlik. *Hedge*-fondid panustavad hindade tõusule ja langusele ning seega ei ole nende tootlus piiratud üldise majanduskasvu või ettevõtete reaalsete tulemustega. See küll sõltub otseselt fondijuhi pädevusest ja võib minna ka hoopis teistpidi.

Alternatiivsete fondide negatiivse küljena tuuakse tavaliselt välja nende ülimat riskantsust. Arusaam, et tuletisinstrumentidesse raha paigutavad *hedge*-fondid on tavalistest investeerimisfondidest või aktsiatest olemuselt riskantsemad, on pisut ekslik ja tuleneb peamiselt asjaolust, et nad kasutavad finantsvõimendust.

Jah, teoreetiliselt võivad võimendust kasutades aktsiaturgude 5% languse korral tuletisinstrumendid langeda näiteks 200%. Aga praktikas juhivad professionaalsed kauplejad tehingute riski *stop-loss*-korralduste ja vastupidiste tehingutega nii, et tuletisinstrumentide riski hinnata selle loogika järgi, et tuletis liigub kordades rohkem kui selle alusvara hind, on ebaõiglane ja metoodiliselt väär.

Tegelik kõige suurem miinus on see, et nende strateegia on investorile suhteliselt arusaamatu must karp ja nende edukus sõltub otseselt fondi juhi ja kauplejate oskustest. Klassikaliste aktsiafondide puhul on lihtne ja maalähedane mõista, et kui turud kukuvad, siis su investeering kaotab raha, ja kui turud tõusevad, siis ka teenid raha.

Kindlasti tasub enne investeerimist aru saada vähemalt fondi tehingute ja riskijuhtimise põhiloogikast ja võimalusel kohtuda fondijuhiga. Kuna täpne strateegia jääb mingi piirini niikuinii teadmatuks, siis on kriitiline küsimus just see, kas sa usaldad, et see inimene suudab sulle raha teenida või mitte.

TULEMUSED

Hedge-fondi investor peab olema valmis suurteks kõikumisteks

KRR Income Fundi 2016. aasta tootlus kuude lõikes

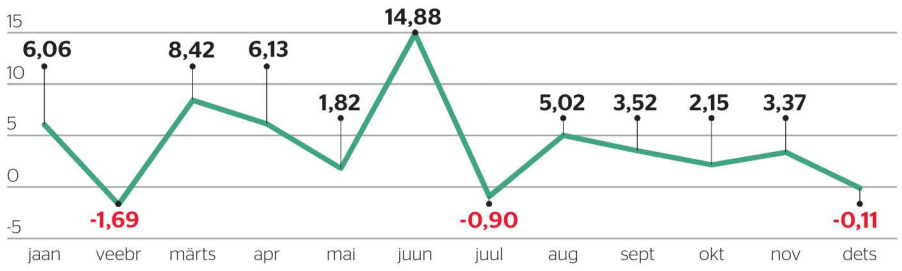

ALLIKAS: KRR FUNDS

toormetesse investeeritaks. "Tegeleme nende alusvaradega, mis annavad hetkel meile parimat tootlust. Vahel on need toorained, vahel hoopis teised varaklassid," selgitas ta.

Mõistlik risk pole probleem

Hedge-fonde seostatakse paratamatult suure riskiga ning Schults ei eita, et ka 110 maailma börsil tegutseva KRR Fundsi puhul on need täiesti olemas.

"Ilmselt on kõigil, ka väga konservatiivsetel fondidel, riskid suurenenud, see tähendab, et liigutakse riskantsematesse varaklassidesse rahuldavat tootlikkust otsima. Riske liialt vältida püüdes on oht toota negatiivset tootlust või mitte saavutada seda tootluse taset, mida investor soovib või eeldab," selgitas Schults. "Muidugi on konservatiivsel investoril võimalus omada suhteliselt riskivabu USA võlakirju, aga nii üle 2 protsendi aastas eriti ei teeni," nentis ta ja lisas, et mõistlik risk pole üheski äris probleem, kui tead, mida teed.

"Eks igaüks peab enda käest küsima, kus on tema ootused tootlusele ja riskivalmiduse suhtepunkt," ütles Schults. *Hedge*-fondide puhul peab paika rusikareegel, et mida suurem "võiduvõimalus", seda suurem kaotusepotentsiaal. Aastases plaanis sihib uus riskikapitalifond 40protsendilist tootlust.

Riskikapitalifondi investorina näeb Schults eelkõige rahulikku ja meelekindlat inimest. "Turgude kõikumine pole meie strateegia valguses sugugi halb. Sealt kasvab välja võimalus head tootlust saada. Meile sobib nii tõus kui ka langus. 20–40% tootlust ei tähenda sugugi sama suurt võimalust nii-öelda kõigest ilma jääda. Loomulikult võib ka nii-öelda negatiivseid kuid ette tulla, aga see on täiesti normaalne. Enamik raha kaotatakse turul siiski mitte kõikumiste, vaid nõrkade närvide tõttu. Vahel on lihtsalt vaja oodata," rääkis Schults.

Kui fondid täidavad oma peamist eesmärki – pakkuda klientidele stabiilset ja head kapitali kasvu –, siis usub Schults, et kasv tuleb iseenesest. "Seega suuname kogu oma tähelepanu ainult ja ainult sinna. Meie valdkonnas pole riigipiirid või geograafiline asukoht õnneks kuigi tähtsad, nii et ses mõttes meil kasvupiire pole," rääkis ta.

Vendade Talpseppade Etalon Varahaldust nad otsese konkurendina ei näe. "Pikemas perspektiivis näeme põhikonkurentidena siiski rahvusvahelisi keskmise suurusega fonde," ütles Schults.

toimetaja Piret Reiljan
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

BÖRS

Harju Elektri kasumis jõnks sees

Harju Elektri aasta esimene kvartal pakub põhjust rahuloluks, lisaks langes sellesse aega PKC aktsiate müügist saadud pea 25 miljoni euro suurune finantstulu.

PILLE IVASK
kaasautor

▲ Harju Elektri kulude pea 50protsendisest kasvust peaosa tuli metalli hinna tõusust, kuid oma osa andis ka töötasude kasv.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Esimese kvartali konsolideeritud käive oli 17,5 miljonit eurot, see kasvas võrreldes eelmise aasta sama ajaga 49% ehk 5,8 miljoni euro võrra. 92% käibest saadi tootmisest, kinnisvara ja muud tegevusalad andsid 8% konsolideeritud müügimahust. Elektriseadmete müük kasvas 56% ehk 5,5 miljoni euro võrra.

Konsolideeritud puhaskasum oli 25,4 miljonit eurot, ja see tegi järsu hüppe – aasta tagasi jäi puhaskasum 311 000 euro juurde. Suure puhaskasumi põhjuseks oli PKC Group Oyj aktsiate müük, mille tulemusel sai ettevõte finantstulu 24,8 miljonit eurot.

Puhaskasum aktsia kohta oli esimeses kvartalis 1,43 eurot. Aktsia hind tõusis 32,5%, 2,83 eurolt 3,75 eurole. Esimese kvartali konsolideeritud ärikasum oli 668 000 eurot, kasv aastaga 71%.

Välisturgudel kasv

Kontserni suurim turg Soome on kasvanud aastaga 57% ehk 4,2 miljonit eurot. Esimeses kvartalis müüdi Soome turule 67% kontserni toodetest ja teenustest. See näitaja on 4% võrra kasvanud, põhjuseks 2016. aasta lõpus sõlmitud lepingud Soome võrguettevõtetega.

Jätkus kontserni ja ASi Harju Elekter Elektrotehnika koostöö müügimahu kasvatamiseks Rootsis, mille tulemusena suurenes müük Rootsi võrreldes eelmise aasta sama ajaga viiendiku võrra, miljonile eurole, teatas ettevõte.

Esimeses kvartalis kasvas müük Eesti turule 29% ehk 0,9 miljonit eurot, 4 miljonile eurole, andes konsolideeritud müügitulust üle 22%.

TULEMUSED

Käive ja kasum hüppasid

Harju Elektri majandustulemused, mln €

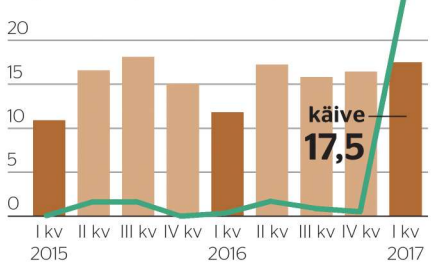

HIND

Aktsia on kerkinud ligi 70%

eurodes

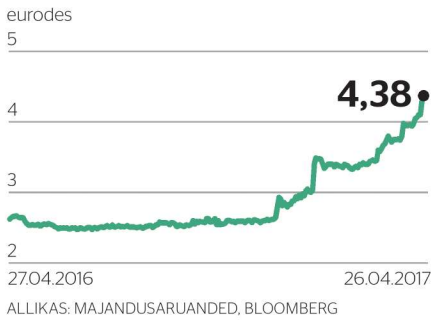

ALLIKAS: MAJANDUSARUANDED, BLOOMBERG

Kvartalite võrdluses kasvasid äritegevuse kulud esimeses kvartalis 48% ehk 5,5 miljonit eurot. Kulude kasv on tingitud peamiselt metalli hinna tõusust maailmaturul ning samuti on tõusnud kontserni Eesti ettevõtete tootmistöötajate töötasud.

Kontserni keskendumine ekspordi suurendamisele on toonud kaasa turustuskulude tõusu, mis kasvasid esimeses kvartalis aastaga 10%. Turustuskulude määr moodustas müügitulust 4,5%, mis on eelmise aasta sama ajaga võrreldes 1,6% võrra vähem. Üldhalduskulud kasvasid aruandekvartalis 25% ehk 235 000 euro võrra. Üle poole üldhalduskulude kasvust andis arenduskulude kasv, mis on seotud uute tellimustega seotud tootearendusega.

Investeeringutes tugev kasv

Kontsern investeeris kolme kuuga põhivarasse kokku 1,7 miljonit. Eelmise aasta sama ajaga jäi investeeringute maht üksnes 49 000 euro juurde. Investeeringute kasv on seotud Allika tööstuspargi arendusega.

LHV analüütik Joonas Joost märkis, et suures plaanis olid Harju Elektri esimese kvartali majandustulemused ootuspärased: kui jätta kõrvale ühekordne tulu, mille ettevõte PKC aktsiate müügist sai, parandas ettevõte eelmise aastaga võrreldes ka normaliseeritud puhaskasumit umbes 70% võrra.

"Tõsi, aastatagune võrdlusbaas oli suhteliselt nõrk ning ootasime isegi mõnevõrra suuremat normaliseeritud puhaskasumi ja ärikasumi suurenemist," tõdes Joost.

Kuigi müügikäive kasvas esimeses kvartalis LHV oodatust isegi rohkem, jäi kasumlikkus Joosti sõnul prognoositust nõrgemaks, mille tulemusena vastaski brutokasum täpselt oodatule. "Üldkulud kujunesid oodatust mõnevõrra suuremaks, mille tulemusena jäid nii ärikasum kui ka normaliseeritud puhaskasum esimeses kvartalis ootusele pisut alla. Kuid kuna üldkulud sisaldasid osaliselt ka lühiajalisi tegureid, mis eeldatavasti järgnevatel kvartalitel nii suurt mõju ei avalda, siis võib esimese kvartali tulemustega rahul olla ning need sisendavad ka kindlust järgnevate kvartalite äritulemuste oluliseks parandamiseks," rääkis Joost.

Börsi sulgemise ajaks eile oli Harju Elektri aktsia hind Tallinna börsil tõusnud 1,4% võrra, 4,29 eurole.

MAKSED

Maksekultuur sajandi parim

Eesti keskmine maksehilinemine on kõigi aegade väikseim – vaid 5,5 päeva, selgub Creditinfo Eesti värskest uuringust "Eesti Ettevõtete Krediidipoliitika 2017".

Samuti on mitu aastat pikenenud keskmine maksetähtaeg teinud sammu lühenemise suunas ja liikunud 16,5 päevalt 14,5 päevale.

Rekordilisele tasemele on jõutud just viimase viie aastaga, mil maksetega hilinemine on vähenenud pea kaks korda.

Eesti maksekultuur on väga hea. Ligi 90% ettevõtetest on üldiselt rahul oma klientide maksekäitumisega. Tähtaegselt tasutud arvete osakaal moodustab 72% kõikidest väljastatud arvetest.

92%

krediidiotsuse tegijatest kontrollib võlgu tarnijatele ja 75% ostjatelt laekumata arveid.

Creditinfo Eesti asedirektori Alar Jägeri sõnul on kaubaja teenusekrediidi pakkujatel praegu väga hea aeg: raha liigub kiiremini, protsessid on lihtsamad ja taustainfo kättesaadavus ei nõua erilisi investeeringuid. "Medali teine pool on kahjuks see, et krediidijuhtimine praegu firmades ei arene ja see teeb ettevõtted haavatavaks kriisiolukorras," sõnas Jäger.

Ka professionaalsete krediidialaste teenuste kasutamine on võrreldes möödunud aastaga vähenenud. Ligi viiendik firmasid kasutab meeldetuletusteenust ja krediidijärelevalvet. Inkassoteenust, mis oli veel neli aastat tagasi 33%ga populaarseim sisseostetav teenus, kasutab praegu ainult 12% uuringus osalenutest.

Uue kliendi krediteerimisel kontrollib alati võlgnevusi riigile 80% Eesti ettevõtetest ja võlgnevusi teistele ettevõtetele maksehäireregistrist 57% vastanutest. Mõlemad näitajad on võrreldes möödunud aastaga suurenenud.

ÄRIPÄEV.EE

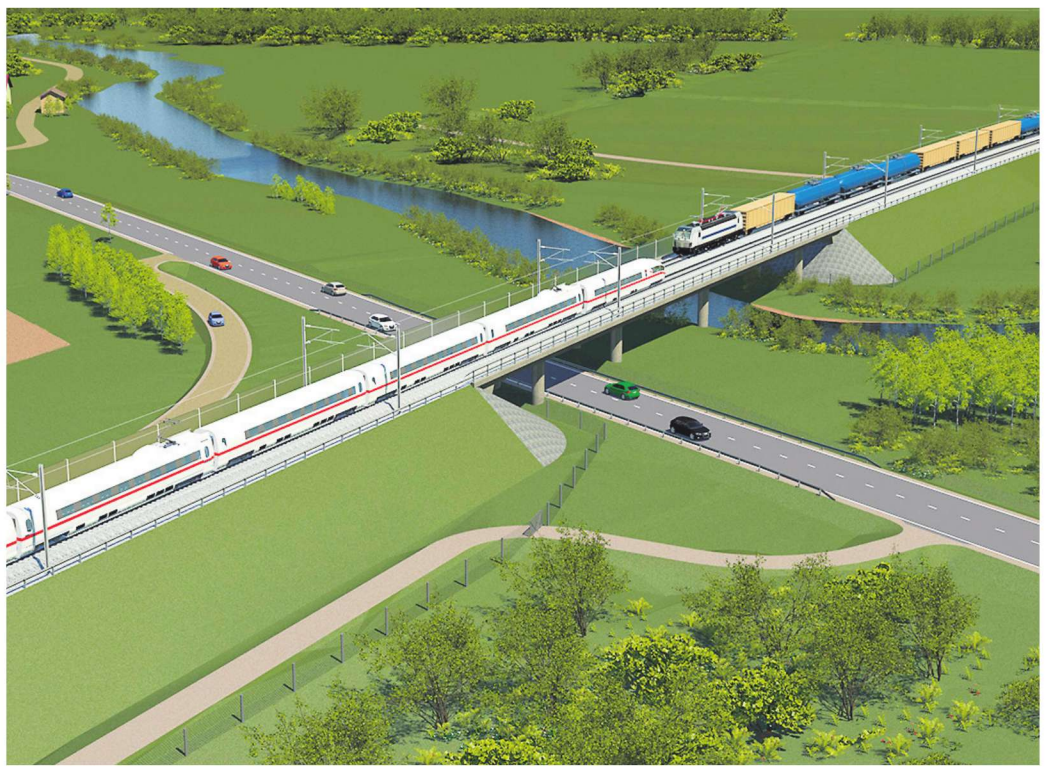

▲ **Ettekujutus Rail Balticust – jõe sillaga kombineeritud viadukt.** ILLUSTRATSIOON: RAILBALTIC.INFO

TRANSPORT

Rail Balticul kasumini raske tee

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Rail Balticu raudteeprojekti tulud hakkavad kulusid katma kõige varem 2031. aastal. Kui projekti ehitus läheb aga kolmandiku võrra plaanitust kallimaks, ei jõua raudtee kunagi kasumisse.

Ilma avaliku rahata pole Rail Baltic üleüldse elujõuline projekt, märgib EY värske tasuvusuuringu kokkuvõttes. Sellisel juhul ulatuks koos käituskuludega pea 5 miljardit eurot maksma mineva projekti kogukahjum 4 miljardile eurole.

Balti riigid loodavad, et EL siiski katab projekti kuludest 85%, ehkki lõplikku otsust pole veel tehtud. ELi rahastuse suurus pärast 2020. aastat on üks projekti suurimaid riske.

Plaani järgi 2026. aastal tegevust alustava raudtee esimesed viis tegevusaastat tulevad rasked, märgib EY tasuvusuuringus. Kuna vajaliku reisija- ja kaubavoo tekkimine võtab aega, vajab Rail Baltic sel ajal täiendavat rahastust, et projekti käigus hoida.

268

miljonit eurot Eesti eelduslikust 1,346 miljardi suurusest osalusest Rail Balticus jääks riigi katta.

Kui alginvesteering raudtee ehitamiseks on tehtud, jõuaksid raudteeprojekti tulud ja kulud EY analüüsi järgi tasakaalu 2031. aastal. Seejärel võib projekt taristut haldava firma RB Rail jaoks jätkusuutlikuks muutuda, kuna tulud ületavad käituskulusid.

Siiski kasumlik

Värske tasuvusanalüüs jõuab siiski järeldusele, et Rail Balticu ehitamine on kokkuvõttes kasumlik – seda seetõttu, et projekt toob kaasa ulatusliku sotsiaal-majandusliku tulu, mille suuruseks hindab EY 16,2 miljardit eurot.

Näiteks vähendaks Rail Baltic analüüsi järgi 3,3 miljardi eest õhusaastet ning leevendaks 3 miljardi eest kliimamuutuste mõju. Ajasääst kaubaveol peaks andma 2,9 miljardit ning aja kokkuhoid reisijateveol 2,4 miljardit eurot. Ka näiteks müra vähenemine peaks kaasa tooma 843 miljoni euro väärtuses hüvangut.

Kogu tasuvusuuring pole siiski veel avalik ning teatavaks tehtud kokkuvõttest ei selgu, millisele metoodikale tuginedes EY näiteks keskkonnamõju arvutanud on. "Täismahus uuring avaldatakse veebis mai esimesel nädalal, kui läbitud on RB Raili nõukogu sisemised heakskiiduprotsessid," ütles RB Raili kommunikatsioonijuht Ilze Rassa.

Tasuvusuuringus on arvestatud, et raudtee ehitamiseks vajalikud kapitalikulutused on aastatel 2015–2025 kokku 5,8 miljardit eurot. Kui kulud paisuvad aga rohkem kui 26% analüüsis arvestatust suuremaks, ei muutu Rail Baltic kunagi majanduslikult jätkusuutlikuks – isegi siis, kui arvesse võtta muud sotsiaal-majanduslikud mõjud.

PANE TÄHELE

Kaubaveol ülekaal transiidil

Reisijatevedu

Rail Baltic loob täiesti uue olukorra, eriti Baltikumi-siseses reisimises. Rail Balticu reisijateveo konkurentsieelised on kiirus, ajasääst, mugavus, produktiivne reisiaeg, turvalisem ja keskkonnasäästlikum transpordivahend.

RB reisijad – peamiselt ja Baltikumi-sisesed reisijad.

Reisid on põhiliinil saadaval vähemalt kord kahe tunni jooksul (kaheksa rongipaari päevas mõlemal suunal).

Eeldatav pikaajaline keskmine tulu reisija kohta: Tallinn–Riia 38 eurot, aeg = 1 t 55 min. Autoreisi puhul 68 eurot, aeg = 4 t 5 min (kogukulu ühe reisija puhul auto kohta). Eeldatav pikaajaline keskmine tulu reisija kohta: Riia–Vilnius 38 eurot, aeg = 2 t 1 min. Autoreisi puhul 65 eurot, aeg 3 t 30 min.

Säästetud ajast tõusev tulu: 2,4 miljardit eurot.

Kaubavedu

Alusstsenaariumi puhul eeldatakse, et RB raudteel veetakse 2026. aastal 2 mln tonni kaupu, 2030. aastal 13,7 mln tonni ja 2055. aastal 20 mln tonni kaupu.

Rail Balticu kaubaveo konkurentsieelised:

Kiirus – kaubavedu Balti riikide ja Kesk-Euroopa sihtkohtade vahel võtab alla 2 päeva, veoautodel kulub kuni 4 päeva.

Töökindlus – prognoositvate ja korrapäraste sõiduplaanidega, piiratud peatustega ja ebasoodsatele ilmastikutingimustele vastupidavad raudtee tarneahelad saab korraldada täpse ajastamise põhjal.

Täiskoormus – Rail Baltic ühendab mitut võtmetähtsusega sõlmpunkti, kus saab peale laadida täiskoormuse.

Kulu – võrreldes maanteetranspordiga väheneb keskmistel ja pikkadel vahemaadel, mis laiendab Balti riikide ja Soome väliskaubandusturgude geograafilist haaret.

Kaubaveo lähtepunkt: peamiselt transiitveod – 57% (nt Soome – 29%, SRÜst Poola, Saksamaale ja ülejäänud Euroopasse ja vastupidi – 31%), import/eksport (Baltimaad) – 43% (Eesti – 10%, Läti – 10% ja Leedu – 23%).

Kaubaveolt säästetud ajalt saadav tulu: 2,9 miljardit eurot.

ALLIKAS: EY

LÜHIDALT

Investorite kaitse tugevneb

Rahandusministeerium võtab uue eelnõuga üle ELi finantsinstrumentide turgude direktiivi, mille tulemusel on kliendil võimalik paremini mõista investeerimisühingul teenuse osutamisel tekkida võivaid huvide konflikte. Investeerimisühing peab kliendile teada andma, milliseid tasusid ja hüvesid ta saab või annab seoses kliendile teenuse osutamisega. Samuti seab eelnõu nõuded, mida kohaldatakse ka investeerimishoiuste soovitamisele ja turustamisele.

PANGANDUS

Ettevõtete laenuportfell kasvab tempokalt

Ettevõtete laenu- ja liisinguportfell kasvas esimeses kvartalis kiiresti, aasta võrdluses 7%, kirjutas Eesti Panga ökonomist Mari Tamm.

Tamme teatel kasvas ettevõtete laenude ja liisingute kogumaht siiski pisut aeglasemalt kui 2016. aasta viimases kvartalis. Märtsis suurenes ettevõtete laenude ja liisingute portfell aasta võrdluses 7%. Uusi pikaajalisi laene said ettevõtted kvartali jooksul 584 miljoni euro väärtuses, mis on ligikaudu 10% vähem kui mullu samal ajal.

Eluasemelaenuportfelli kasv kiirenes. Märtsis kasvas eluasemelaenude kogumaht aasta võrdluses 5,9%. Majapidamiste autoliisingu portfell kasvas märtsis aasta võrdluses 14% ning arveldus- ja krediitkaardilaenude maht 3%.

Intress kerkis

Uute laenude keskmised intressimäärad tõusid. Märtsis oli keskmine intressimäär 2,3%. Märtsis kerkis ka ettevõtetele antud laenude keskmine intressimäär. "Samas ongi ettevõtete puhul marginaalid sõltuvalt konkreetsesse ajavahemikku sattuvatest projektidest üsna muutlikud," selgitas Tamm.

Pangandussektori laenuportfelli kvaliteet oli 2017. aasta alguses endiselt hea. Üle 60 päeva maksetähtaega ületavate laenude maht vähenes peamiselt tööstusettevõtete pikka aega viivises olevate laenude kahanemise tõttu. Märtsi lõpus moodustas üle 60 päeva viivises olevate laenude maht 1% pangandussektori laenuportfellist.

Ettevõtete ja majapidamiste hoiuste kogumaht kasvas laenu- ja liisinguportfellist endiselt kiiremini. Hoiuste kogumaht suurenes märtsis aastaga 11%, 12 miljardile eurole. Ettevõtete hoiused kasvasid märtsis aasta võrdluses 14%, ja majapidamiste omad 8,1%.

ÄRIPÄEV.EE

Eesti Panga ökonomisti Mari Tamme teatel on Eesti pankade laenuportfelli kvaliteet hea.
FOTO: EESTI PANK

Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna dotsent Mait Rungi esinemas Äripäeva korraldatud konverentsil "Motivatsioon ja äri". FOTO: URMAS KAMDRON

PSÜHHOLOOGIA

Eestlase loomus soosib iduettevõtlust

Eesti teadlased uurisid Eesti idusid ja jõudsid järeldusele, et eestlase psühholoogiline profiil sobib innovatiivseks mõtlemiseks.

MERIT PÄRNPUU
merit.parnpuu@aripaev.ee

"Innovatiivset mõtlemist soodustavad enim uudishimu ja avatus uutele kogemustele; pärsivad kaastunne ja heasüdamlikkus. Peale avatuse mõjuvad positiivselt veel emotsionaalne stabiilsus (neurootilisuse pöördväärtus), meelekindlus ja ekstravertsus," rääkis Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna dotsent Mait Rungi Äripäeva konverentsil "Motivatsioon ja äri".

Eelmisel aastal tehtud Eesti idude uuringute tulemused kinnitasid seda karvapealt. "Eesti iduettevõtjad ongi avatud kogemusele, nad on väikse sotsiaalsusega ja emotsionaalselt stabiilsed," märkis Rungi.

Tehnikaülikooli dotsendi sõnul uurisid nad iduettevõtetes töötavate inimeste isikuomadusi ja põhiväärtusi, kusjuures (emotsionaalne) intelligentsus arvati välja. Šnitti võeti angloameeriklastelt, kelle järgi saab inimese iseloomu kirjeldada umbes 4500 sõnaga, millest grupeerub suur iseloomuomaduste viisik. Avatus, meelekindlus, sotsiaalsus, ekstravertsus ja neurootilisus – omadused, mis on meis kõigis erineval määral ja erinevas kombinatsioonis olemas.

PANE TÄHELE

21. aprillil toimus psühholoogia kevadkonverents "Motivatsioon ja äri", kus räägiti muu seas tööõnne võimalikkusest, käsitleti juhtimise temaatikat seoses sooküsimustega, õpiti *mindfullness*'i tehnikaid ning tutvuti (enese)juhtimise praktikatega.

Näiteks avatud inimesed on uudishimulikud ja loomingulised. Meelekindlad on orienteeritud saavutustele ja on äärmiselt organiseeritud. Sotsiaalsete inimeste rinnal tihkame nutta, sest nad on heasüdamlikud, empaatilised ja usalduslikud. Ekstravertsed on aktiivsed ja sotsiaalsed, neurootilised aga ärevil, vaenulikud ja masendunud.

Idud sobivad tiimimängijatele

Peale iseloomuomaduste uuriti veel iduettevõtjate põhiväärtusi, mida on kokku kümme, ja Eesti iduettevõtete seas tehtud uuringud kinnitasid taas idudele seatud ootusi.

"Uuringud on näidanud, et enesemääratlemine peab olema innovatiivsel inimesel ehk iduettevõtjal kõige madalam," ütles Rungi ja iseloomustas indiviidi, kellel see väärtus prevaleerib: "Mõni kohe tahab ise otsustada, mida teha, kas minna otse, paremale või vasakule. Kõik otsused peavad olema tema tehtud." Ta lisas, et mida madalam on see väärtus, seda innovaatilisem on inimene.

Peale enesemääratlemise peavad kehvad olema ka mugandumus ja traditsioonid. Esimesel puhul on tegemist väga vaoshoitud ja korrektsust taga ajava, teisel puhul ühiseid norme järgida ihkava inimesega. "Sellised vanas asjas kinni olemised ei tööta innovatiivse ettevõtte puhul," sõnas ta.

Ülejäänud seitse põhiväärtust on stimulatsioon, hedonism, saavutused, võim, turvalisus, heasoovlikkus ja kõikehaaravas. "Kui stimulatsioon on kõrge, siis on tegemist adrenaliinisõltlasega. *Benji*-hüpped, langevarjuhüpped, lohesurf," kommenteeris Rungi ja tõi näiteks SpaceXi omaniku Elon Muski, kes peab kogu aeg midagi uut ja huvitavat tegema nagu *start-up*'idel kombeks.

Kelles võimutseb hedonism, see tahab Rungi sõnul kogu aeg pidu pidada või rannas naudiskleda – nagu seltskonnatähed eesotsas Paris Hiltoniga.

> **Eesti iduettevõtjad ongi avatud kogemusele, nad on väikse sotsiaalsusega ja emotsionaalselt stabiilsed.**
>
> Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna dotsent Mait Rungi

Saavutused prevaleerivad sel, kes tahab midagi kätte võita ja kes püstitab lakkamatult eesmärke. Näiteks saada koolidiplomeid või pälvida muid edunäitajaid. Rungi tõi näiteks Real Madridi portugallasest ründetähe Cristiano Ronaldo.

Võim iseloomustab seda, kes tahab anda käsklusi, mida keegi tegema peab. Turvalisus aga seda, kes tahab, et kõik oleks tema ümber turvaline: alates keskkonnast kuni riigi tasemeni välja. Heasoovlikkus prevaleerib inimeses, kelles on väga tugev soov teisi aidata; kõikehaaravus aga selles, kes ihkab võrdset kohtlemist – siia kuuluvad näiteks rohelise meelelaadiga inimesed.

Mõned teadusalad teistest sobivamad

Peale iduettevõtete uuriti ka erialasid, mis nõuavad õppuritelt samu kompetentse kui idud oma töötajatelt. Leiti, et idudele võimalikult sarnased on sotsiaal- ja inseneriteadused.

Üldse ei tasuks palgata õppureid loodusteadusest ja põllumajandusest, sest nende alade tudengitel on kõige vähem iduettevõtjatega sarnaseid iseloomuomadusi, nagu ekstravertsus, sotsiaalsus, meelekindlus, stabiilsus ja avatus.

Väärtustelt leiab idudele sarnaseimad erialad sotsiaalteaduste valdkonnast, sest nendel erialadel õpib kõige rohkem neid, kes tahavad midagi uut avastada ning on orienteeritud saavutustele. Ka inseneriteadused käivad siia alla, sest need õppurid ihkavad enim võimu. Samuti meditsiin, kus enesemääratlemine on väike.

Õppimisvõimelt on idudega sarnaseimad meditsiini- ja sotsiaalteadused. Meditsiinis prevaleerib info hankimise ja transformeerimise oskus, sotsiaalteadustes aga info analüüsimine. Kõige vähem oskavad uut infot hankida, analüüsida, transformeerida ja rakendada loodus- ja põllumajandusteaduse üliõpilased.

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

▲ **Altia Eesti tootmine.** FOTO: EIKO KINK

TULEMUS

Aktsiisitõusud suurendasid alkoholitootja müüki

Alkoholitootja Altia Eesti müügitulu ja kasumit aitasid kasvatada alkoholiaktsiisi tõusud – inimesed tegid palju etteoste ja see suurendas müüki.

Äripäeva infopanka jõudnud ettevõtte majandusaasta aruandest selgub, alkohoolsete jookide tootmise ja hulgimüügiga tegeleva Altia Eesti ASi müügitulu kasvas 2016. aastal eelneva aastaga võrreldes 18,4 protsenti, 38,6 miljonile eurole. Ärikasum suurenes 787 562 euro võrra, 1,69 miljonile eurole.

Töötajate arv vähenes kuue võrra ning keskmiselt töötas eelmisel aastal firmas 80 inimest. Käive töötaja kohta suurenes 27 protsenti, 483 071 eurole. Keskmine brutotasu langes 5,5 protsenti, 1633,2 eurole kuus.

"Ettevõtte 2016. aasta tegevus oli mõjutatud alkohoolsete jookide aktsiisi tõusust ning kahanevast müügikeskkonnast. 1. veebruaril 2016. aastal rakendunud 15 protsenti kõrgem alkoholi aktsiis tingis oodatul määral kangete alkohoolsete jookide suurenenud tootmise ja müügi 2016. aasta algul. Sama aasta detsembris toimus samuti märkimisväärselt suurem alkohoolsete jookide müük ja tootmine seoses 2017. aasta veebruaris toimunud alkoholiaktsiisimaksu tõusuga," kirjutas ettevõte oma tegevusaruandes.

Müügitulu aitaski tõsta alkoholiaktsiisi tõus – enne aktsiisitõusu tehti palju etteoste ja see suurendas märkimisväärselt müüki Eesti turul.

Dividendi ei võetud

Altia Eesti AS eksportis oma toodangut Läti, Rootsi, Norra, Soome, Taani, USA, Suurbritannia, Prantsusmaa, Saksamaa ja Hispaania turule. Altia kontserni tuntumad kaubamärgid on Saaremaa vodka, Koskenkorva vodka ja Renault' konjak.

Altia Eesti emafirma on Soome ettevõte Altia Corporation. Dividendi ettevõttest eelmisel aastal emafirma ei võtnud.

Põhjalikumalt saab tutvuda firma majandustulemustega Äripäeva infopangas.

ÄRIPÄEV.EE

AMETIKOHT

Teet Soormist saab maaelu edendaja

Keskerakondlasest maaeluminister Tarmo Tamm nimetas Maaelu Edendamise SA nõukogusse majandus- ja taristuminister Kadri Simsoni elukaaslase Teet Soormi, kes eelmise aasta lõpul vallandati lihatööstuse HKScani Baltikumi juhi kohalt.

Maaeluminister vahetas 12 nõukogu liikmest välja viis. Soormi kõrval määrati Maaelu Edendamise SAsse Neeme Suur, Kalev Kotkas, Enel Liin ning Jaanus Kalev. Lisaks kuuluvad sinna Igor Taro, Jaan Sõrra, Kalle Hamburg, Lemmi Oro, Mait Klaassen, Sirje Potisepp ja Vahur Tõnissoo.

Nõukogust kutsuti tagasi Richard Tomingas, Aldo Vaan, Ulla Preeden, Janek Šafranovski ja Jaan Õunapuu.

Sihtasutuse tegevusteks on võlakohustuste tagamine, laenamine ning maaelu maine kujundamine.

Soorm vallandati eelmise aasta detsembri alguses lihatööstuse HKScan Baltikumi juhi kohalt. HKScani sisejuurdluse käigus selgus, et Soorm ja koos temaga vallandatud seakasvatusdivisjoni direktor Mati Tuvi, linnukasvatusdivisjoni direktor Lauri Kallikorm ja seakasvatusdivisjoni tehnikajuht Hindrek Smidt olid ostnud tooteid ja teenuseid ettevõtetelt, mis kuuluvad kas neile või nendega seotud osapooltele.

ÄRIPÄEV.EE

ENERGIA

Gaasi piiriülene müük läheb lihtsamaks

Balti gaasisüsteemi haldurid AB Amber Grid Leedust, Connexus Baltic Grid AS Lätist ja Elering AS sõlmisid lepingud, mille järgi hakkab riikidevahelise ülekandevõimsuse jaotamine toimuma samal ajal gaasi ostu-müügitehingutega, teatas Elering.

Gaasi ülekandevõimsuse jaotamine toimub *implicit*- ehk kaudse oksjoni meetodil. Samal moel jaotatakse ülekandevõimsust elektriturul.

"Meie visioon on Balti riikide ja Soome ühtne gaasiturg, kus Eesti müüja saab müüa gaasi sama lihtsalt nii Eesti, Soome kui ka Läti tarbijale," kommenteeris Eleringi juhatuse esimees Taavi Veskimägi.

Koos uue ülekandevõimsuse jaotamise mudeliga käivitub Eestis ja Lätis ühtne platvorm gaasiga kauplemiseks ning seni vaid Leedus tegutsenud GET Baltic muutub regionaalseks gaasibörsiks. Uus kauplemissüsteem rakendub kolme kuu jooksul.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Kinnisvaraturu tehingute maht kasvas

Maa-ameti värske kinnisvara ostu-müügitehingute analüüs näitab, et tehingute koguväärtus oli esimeses kvartalis ligi 765 miljonit eurot, mis on 33% suurem kui eelmise aasta samal ajal. Ka tehingute arv kasvas võrreldes eelmise aasta esimese kvartaliga, kokku tehti ligi 12 000 tehingut.

Üldjuhul on esimene kvartal rahulikum kui ülejäänud aasta, kuid sel aastal ületas tehingute koguväärtus esimeses kvartalis vähesel määral ka eelmise aasta neljanda kvartali tulemusi. Maa-ameti 2017. aasta esimese kvartali kinnisvaratehingute analüüsi tulemusel selgus, et kinnisvara ostu-müügitehingute koguväärtus oli 764,7 miljonit eurot, mis on 32,9 protsenti suurem kui 2016. aasta esimeses kvartalis ning 28,5 protsenti rohkem kui 2015. aasta esimeses kvartalis.

IT-JUHTIMISE AASTAKONVERENTS
IT-JUHTIMISE VÄLJAKUTSED EESTI ETTEVÕTETES
Esita oma ettepanek IT-juhi tunnustamiseks!
23. mai
Bliss konverentsikeskus
Konverentsi peateema on IT-juhtimine ning IT-juhi roll ja väljakutsed muutuvas maailmas, kus ettevõtted peavad edu saavutamiseks aina enam mõtlema digitaliseerumisele.
Ettekannetega esinemas ja arutlusringides osalemas on Siim Sikkut, Andres Kütt, Henrik Põder, Erkki Leego, Gert Jervan, Agnes Roos, Anti Kuiv jt.
• Vaatleme Eesti majanduse arenguid mõjutavaid IT trende
• Tunnustame Eesti mõjukaimat IT-juhti
• Oma mõtteid ja kogemuslugusid jagavad IT-juhid
• Saame teada kuidas riik toetab IT-juhtimise arenguid Eestis
• Räägime IT-juhtimisega seotud rollidest
• Arutlusringis räägime IT-juhtide väljakutsetest Eesti ettevõtetes
Konverentsipäeva moderaator on Rain Laane
Registreeru kohe!
Soodushind kuni 8. maini on 249 eurot
(km-ga 298,80 eurot).
Info ja registreerimine
ituudised.ee/it-juhtimise-aastakonverents
Reklaami kontakt:
Eliise Nikopensius, eliise.nikopensius@aripaev.ee, tel 55 31 442
Äripäev
ITuudised.ee

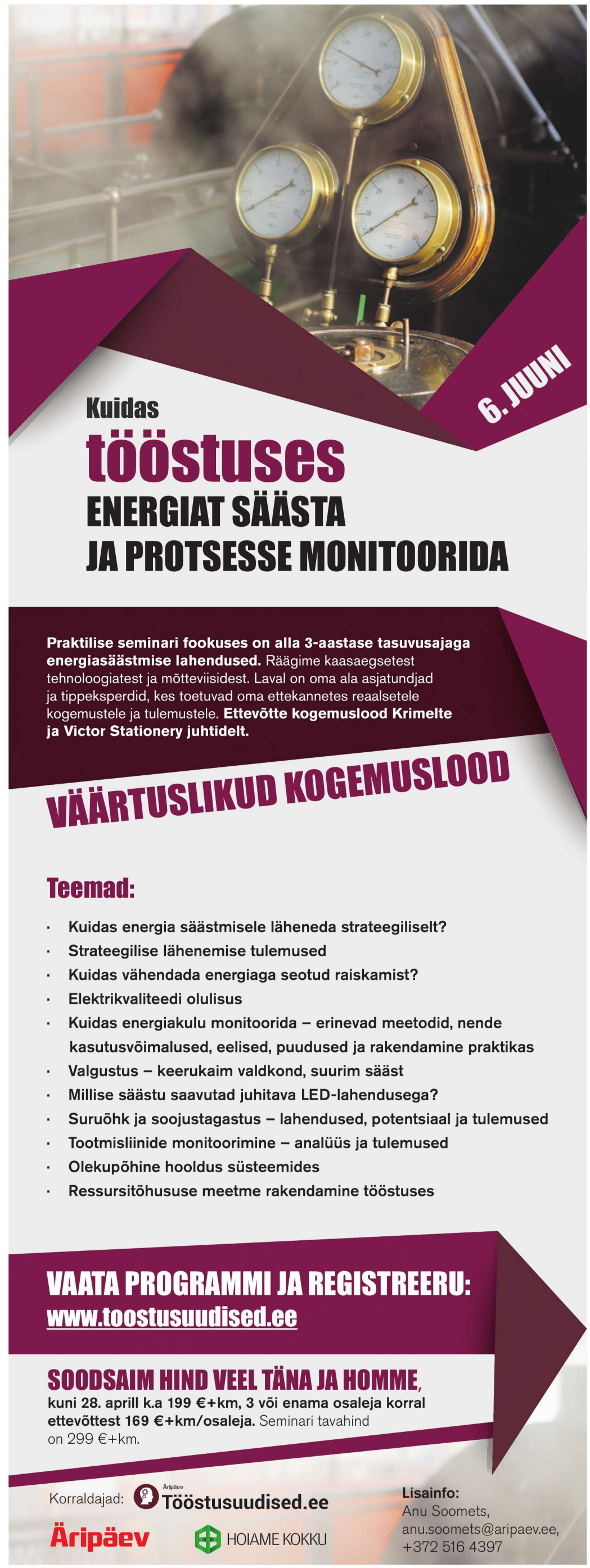
6. JUUNI
Kuidas
tööstuses
ENERGIAT SÄÄSTA
JA PROTSESSE MONITOORIDA
Praktilise seminari fookuses on alla 3-aastase tasuvusajaga energiasäästmise lahendused. Räägime kaasaegsetest tehnoloogiatest ja mõtteviisidest. Laval on oma ala asjatundjad ja tippeksperdid, kes toetuvad oma ettekannetes reaalsetele kogemustele ja tulemustele. Ettevõtte kogemuslood Krimelte ja Victor Stationery juhtidelt.
VÄÄRTUSLIKUD KOGEMUSLOOD
Teemad:
· Kuidas energia säästmisele läheneda strateegiliselt?
· Strateegilise lähenemise tulemused
· Kuidas vähendada energiaga seotud raiskamist?
· Elektrikvaliteedi olulisus
· Kuidas energiakulu monitoorida – erinevad meetodid, nende kasutusvõimalused, eelised, puudused ja rakendamine praktikas
· Valgustus – keerukaim valdkond, suurim sääst
· Millise säästu saavutad juhitava LED-lahendusega?
· Suruõhk ja soojustagastus – lahendused, potentsiaal ja tulemused
· Tootmisliinide monitoorimine – analüüs ja tulemused
· Olekupõhine hooldus süsteemides
· Ressursitõhususe meetme rakendamine tööstuses
VAATA PROGRAMMI JA REGISTREERU:
www.toostusuudised.ee
SOODSAIM HIND VEEL TÄNA JA HOMME,
kuni 28. aprill k.a 199 €+km, 3 või enama osaleja korral ettevõttest 169 €+km/osaleja. Seminari tavahind on 299 €+km.
Korraldajad:
Äripäev Tööstusuudised.ee
Äripäev
HOIAME KOKKU
Lisainfo:
Anu Soomets,
anu.soomets@aripaev.ee,
+372 516 4397

▲ Päevajuht peaks suvepäevadel olema kindlasti tellitud, et ükski oma inimene ei peaks seal hakkama tööd tegema. FOTO: RAUL MEE

FIRMAPEOD

Suvepäevade korraldamiseks tuleks varuda aasta

Ettevõtte suvepäevade planeerimine võiks alata vähemalt kuus kuud enne ürituse toimumist. Mõistlikum ja stressivabam oleks aga ettevalmistusteks varuda terve aasta.

LENNART KÄÄMER
kaasautor

"Kui ettevõttes on tulevikuplaanid stabiilsed ja selged, soovitaksime kindlasti pikemat ettevalmistusperioodi," ütles firmapidude korraldaja Hype OÜ tegevjuht Marko Lõhmus. Näiteks 500 ja rohkema osaleja korral tasub tema hinnangul asukoha ja kuupäevade broneerimisele mõelda pikemalt ette, praegu juba 2018. aasta suveks.

Sündmuste korraldamisega tegeleva Valge Maja OÜ projektijuhi Carol Saariku sõnul ei ole Eestis väga palju suuremaid majutuskohti, kus oleks siseruumides üle 100 ööbimiskoha. Seega nädalavahetustele jäävad mitmepäevased üritused palju mänguruumi ei jäta. "Kui ühed suvepäevad lõpevad, tuleks broneerida järgmised," soovitas ta.

Ühepäevaste suvepäevade puhul võib natuke vabamalt võtta. Samuti on lihtsam keskmise suurusega ettevõtetel, kes alustavad broneeringuga pigem uue aasta alguses või veebruaris-märtsis, väiksemad kollektiivid veel hiljem.

Õigeaegse planeerimise kõrval on ülioluline roll asukoha valikul. Sobiva paiga määrab mitu kriteeriumit: mahutavus, kaugus kesklinnast, kaugus Tallinnast, atmosfäär, seisukord, hind jm.

Saariku sõnul võib nende praktika põhjal jagada asukohaeelistused kaheks: soositakse veekoguäärseid kohti ja piirkondadest Pärnumaad ning Lõuna-Eestit. Pealinna ettevõtetele on jällegi oluline Tallinna lähedus, eriti hästi lähevad loosi umbes tunnise autosõidu kaugusel asuvad kohad. Kolmanda suunana saab rääkida veel Baltikumi ühistest suvepäevadest.

Toitlustamise võtavad majutuskohad enamasti enda kanda. Välja arvatud siis, kui kliendil on erisoovid, näiteks on tahetud tulel küpsetatud metskitseliha.

"Alati tasub täpselt uurida, kuidas toimub toidu jagamine ja kui kiiresti inimesed toidu kätte saavad. Ei ole midagi hullemat kui tühja kõhuga kuumal suvepäeval pikalt järjekorras seista," manitses Saarik.

Eelistatakse tervikpakette

Esinejate leidmine on korraldajate sõnul kogu masinavärgis kõige lihtsam. Sobivad kontaktid on vaid paari telefonikõne kaugusel ja nende kliendid on harjunud agentuuride pakette usaldama.

Agentuure on erinevaid. Tervikpakettide müüjate kõrval meisterdab mõni agentuur ürituse kokku vastavalt kliendi soovidele. Valmispaketi eelis on kindlasti soodsam hind ja pakkumise esitamise kiirus. Kõiki erisoove arvestades koostatud programm on seevastu tõeline rätsepaülikond.

> **Kümme väiksemat, ent töötajate arengut toetavat üritust on rohkem väärt kui üks suur labrakas.**
>
> **reklaamiagentuuri Imagine loovjuht Sven Luka**

"Kindlasti pole üks lahendus halvem kui teine ja turgu jagub mõlemale suunale. Enamasti eelistavad kliendid tellida agentuurilt täisteenust: idee väljatöötamine, allhangete vahendamine ning projektijuhtimine. Kliendilt ootame vaid täpset briifi," sõnas Lõhmus.

Saariku sõnul on täispakette küll mugav tellida, kuid tuleb jällegi arvestada, et nad ei jäta eriti ruumi muudatuste tegemiseks, näiteks ilmast tulenevatel põhjustel. Eriti minevad on üritused, kuhu tellitakse mõni õpetlik töötuba või atraktsioon.

TASUB TEADA

Levinud vead suvepäevade korraldamisel

1. Suvepäevad venitatakse liiga pikaks. Nagu film või etendus peab lõppema õigel ajal, nii ka suvepäevad. Üha rohkem tellitakse ühepäevaseid suvepäevi: hommikul buss toob, õhtul viib.

2. Vale bänd või muusika. Enne esinejate tellimist tuleks teha firmas küsitlus, millist muusikat tahetakse. Üllatusbändi või DJga võib alt minna.

3. Päevajuhti pole tellitud. Päevajuht on kohustuslik! Keegi oma töötajatest ei ole ära teeninud karistust suvepäeval tõsiselt tööd teha.

4. Lahja programm. Programm peab olema mõõdukalt tihe, et inimesed tubadesse või randa ära ei kaoks. Tegevused hoiavad eemale ka liigsest alkoholi tarbimisest.

5. Kohustus osaleda. Suvepäev ei tohi olla töötajatele kohustuslik.

6. Lastele pole mõeldud. Kui suvepäevale on kutsutud ka lapsed, tuleb nendega arvestada. Võimalusel võiks tellida lastele eraldi päevajuhi.

7. Tehnika leidmise küsimus. Kui üritust korraldab ürituskorraldusfirma, siis hoolitseb see mõistagi ka heli- ja valgustehnika eest. Kui ettevõte ise korraldab, tuleks kokku leppida, kes tehnika kaasa toob (õhtujuht, DJ, bänd).

8. Ilmaga ei arvestata. Kuna Eesti ilm on teatavasti heitlik, siis ürituse toimumiskohta broneerides tuleks uurida, kas seal on suur telk, katusealune või mõni saal, kuhu inimesed saaksid varjuda suure vihma korral. Päikselõõsa puhul on varjualune samuti vajalik. Kui ürituse toimumiskohas ei ole sellist võimalust, tasuks tellida eraldi ning vajadusel toolid ja lauad.

ALLIKAS: VALGE MAJA OÜ PROJEKTIJUHT CAROL SAARIK

KOMMENTAAR

Üritustel peab vormi asemel domineerima sisu

SVEN LUKA
reklaamiagentuuri Imagine loovjuht

Loovagentuuris Imagine töötab paarkümmend inimest. Ettevõttesisesed üritused organiseeritakse kõrvalist abi kasutamata.

Korraldatud on kolme tüüpi üritusi: *kick off* päevad ehk poolaasta kokkuvõtted, ettevõtte sünnipäevad ja väiksema mastaabiga kultuurisündmused.

Kick off päev toimub kaks korda aastas – jaanuaris ja augustis. Sellega tõmbame algava poolaasta käima. Räägitakse arengust, uutest eesmärkidest. Igaüks saab sõna ja võib oma vajadusi välja tuua, mis tugevdab tiimitunnet. Organiseeritakse töötubasid, peetakse loenguid. Teemad on olnud kitsalt erialased kuni praktiliste joogaharjutusteni välja. Hariduslik ühendatakse meelelahutuslikuga: pärast loenguid külastatakse spaad, süüakse õhtust ja mängitakse seltskonnamänge.

Põhikorraldajad on küll ettevõtte juhid, kuid kaasatud on kõik. Selliste ürituste puhul peab vormi asemel domineerima sisu. Kümme väiksemat, ent töötajate arengut toetavat üritust on rohkem väärt kui üks suur labrakas. Suvepäevad kipuvadki paljudel sellised olema.

toimetaja Vilja Kiisler
15067 0254
vilja.kiisler@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Kinnisvara – kas taevas on piir?

Kinnisvarahindade tõus jätkub seni, kuni nõudlus on aktiivne ja pole ülepakkumist.

Selline oleks lühike vastus küsimusele, kui kaua võivad kinnisvarahinnad tõusta. Seda mõjutavad küll veel paljud teised asjaolud, näiteks laenu kättesaadavus ja intresside marginaalid – mis on praegu ülimalt madalad (euribor pikalt miinuses ja panga marginaal soodne). Ka üldine majandusfoon on positiivne. Palkade tõus paistab jätkuvat ka 2017, see annab inimestele kindlust osta uus kodu või investeerida.

Nii eraisikute kui ka ettevõtete housed on aegade suurimad. See paneb vaba raha omanikke mõtlema, kuhu investeerida, sest pangas raha ei teeni, pigem kaotab oma väärtust. Aktsiaturg pole näiteks investeeringu alternatiivse kohana masust samal määral taastunud nagu kinnisvaraturg.

Hea tootlus

Kinnisvara üüritootlus on praegu 5–6 protsenti, aga on ka erandeid: väiksemate ja odavamate korterite pealt teenitakse 10 protsenti ja enamgi. See muudab ettevõtetele ja erainvestoritele investeeringu üüriturule atraktiivseks võimaluseks. Väikeinvestoreid on turule tulnud päris palju, kellel on näiteks 1–3 üürikorterit soetatud kas omavahenditest või koostöös pankade üpriski odava laenurahaga.

Kinnisvarasse saab investeerida ka kaudselt, ühisrahastuse kaudu. Igaüks saab päris väikeste summadega ühisrahastusprojektides osaleda. Tuntumad on EstateGuru ja Crowestate'i platvorm, aga neid on teisigi. Siin tuleb küll hoolega süveneda tingimustesse ja objekti, kuhu raha paigutatakse, ning teha endale selgeks, kuidas tagada raha säilivus turu olulise languse korral.

Samuti on olemas avatud fondid, mille kaudu saab investeerida igaüks. Neid võimalusi saavad kasutada kõik inimesed ja ettevõtted.

Hea aeg

Seega on kinnisvaraturul hea aeg ja mis teeb rõõmu, on tehtavate uusarenduste parem ehituse kvaliteet, enam läbi mõeldud planeeringud ja eri hinnaklasside toodete olemasolu.

Oma kodu ostuks ei ole aga kunagi valet ega õiget aega. See sõltub pigem ikka vajadusest, mis seotud perekonna ja isikliku eluga. Kodu ostes tasub alati nõu küsida kogemustega spetsialistidelt, et turu languses meel nukraks ei muutuks.

MART SAA
Laam Kinnisvara juhatuse liige

Oma kodu ostuks ei ole kunagi õiget ega valet aega. See sõltub pigem ikka vajadusest.

KOLUMN

Eesti kiireima kasvuga riigiks

Kui soovime jõukamatele riikidele järele jõuda, peab Eesti majanduskasv oluliselt kiirenema.

Kui finantskriisist taastumise aastatel 2011 ja 2012 kosus Eesti majandus kiireimas tempos kogu Euroopa Liidus, siis 2015. aastal platseerusime 23. ja mullu 20. kohale. Poolteise protsendi juurde jääv kasvutempo tähendab, et järelejõudmise asemel pigem kaugeneme jõukamatest riikidest. Ühelt poolt ei tasu mõne aasta nigelat kasvu üle tähtsustada – SKP mõõtmine ei ole täppisteadus ja tagantjärele võime avastada, et meie majanduskasvul polnud neil aastatel väga vigagi. Küll peaks muret valmistama prognoosijate pikaajalisem vaade Eesti majandusele, mis hindab siinse majanduskasvu potentsiaaliks keskmiselt 3% aastas. Et seda arvu ilmestada: eeldades Eestile 3% ja Soomele 1% majanduskasvu elaniku kohta, kulub sealse elatustaseme saavutamiseks peaaegu 50 aastat. Kui Soome majandus peaks kasvama 0,5% kiiremini, siis ligi 80 aastat. Enamiku jaoks on see oluliselt enam, kui oleme valmis ootama.

MIHKEL NESTOR
SEB majandusanalüütik

Laiapõhjaline kasv nõuab leppimatust keskpärasusega ja julgust mõelda suurelt.

Kuidas seisakust välja murda?

Millegipärast kipuvad sellise küsimuse puhul pilgud esmalt riigivõimu esindajate poole pöörduma. Põhjendamatult. Avaliku sektori panus lisandväärtuse tekkesse on Eestis seni (õnneks) vähene ja rikkust loovad siiski ettevõtted. Ei ole mingisugust alust uskuda, et riik suudaks olla ettevõtjast nutikam, tegeledes ise äriga või püüdes toetusmeetmete ja arengukavadega ette kirjutada, kuidas äri tegelikult ajama peaks. Ennekõike peab Eesti riik ettevõtlusega tegeleda soovivatele inimestele pakkuma soodsat ja turvalist keskkonda oma ideede teostamiseks. Hoolimata eestlaslikust kalduvusest kritiseerida oleme vähemalt rahvusvaheliste institutsioonide hinnangul seni sellega üsna edukalt toime tulnud. Kui riik mõnda ambitsioonikat investeerimisobjekti otsib, siis vääriks ehk riiklike üürimajade ehitamise asemel toetust mõne ülikooli rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele viimine, et põhihariduse kõrval vääriks imetlust ka Eesti kõrgharidus.

Vaja on julgust

Majanduskasvu aeglustumine on mõistetav, kuid sellega ei tule leppida. Eesti viimaste aastakümnete areng on olnud muljetavaldav, kuid tegemist ei ole mustkunstiga. Järgides liberaalse turumajanduse põhitõdesid ja asudes lähedal maailma ühele jõukamale piirkonnale, oli tõenäosus õnnestuda suur. Madal kulubaas pakkus soodsat võimalust siia tööjõumahukaid tegevusi üle tuua, vähearenenud siseturg lubas jällegi kasumlikult juurutada teenuseid, mis end mujal juba tõestanud. Praeguseks on välisinvesteeringute voog aga aeglustunud – kes siia tulla on soovinud, on juba kohal. Edasine kasv eeldab liikumist väärtusahelas ülespoole või täiesti uusi ja kasumlikumaid ettevõtmisi. Näiteks IT-sektoris on meil ette näidata tõeline edulugu – info ja side tegevusalal loodud lisandväärtus on viimase viie aasta vältel kasvanud 60% ja olnud suurim panustaja majanduskasvu.

Traditsioonilistes harudes tegutsevatelt ettevõtetelt meeletut arenguhüpet oodata ongi ehk liig. Suur osa meie tööstusest tegeleb puidutöötlemise, metallkonstruktsioonide ehitamise alal, mis ei ole kuskil maailmas ülisuure lisandväärtusega tegevusalad. Kasvuvõimalusi leidub siiski ka neis harudes. Väikesed tööjõukulud on seni lubanud paljudel ettevõtetel püsida mugavas allhankija rollis, tegeledes vaid tootmisega ja lastes müügi- ja turundustööd teha äripartneritel välismaal. Kahjuks on tootmine aga väärtusahelas üks kõige madalamalt tasustatud tegevusi ja selles lisandväärtust suurendada on raske. Et tööjõu hind jääb Skandinaavia tasemele alla veel aastakümneid, eeldab oma kaubamärgi all välisturule konkureerima minek ettevõtjatelt suurt riskijulgust. See on üks väheseid võimalusi, kuidas töö eest rohkem teenida.

Majanduskasvu kiirendaks ka see, kui kapitalikaupade, nt puit ja metallkonstruktsioonid, kõrval jõuaks Eesti eksportiva tööstuse toodang senisest enam otse tarbijateni. Kuigi erandeid leidub, siis on vähesed ettevõtted suutnud Põhjamaade vabaajakaupade turul kanda kinnitada. Näiteks on Rootsi ja Norra ühed maailma suurimad haagis- ja autoelamute turud, nende tootmine ja turundus võiks ühele keskmise suurusega Eesti ettevõttele jõukohane olla. Sarnaselt on Läänemere piirkond Vahemere järel üks olulisemaid turge lõbusõiduks kasutatavatele veesõidukitele, mida Eestis küll toodetakse, kuid mille ekspordipotentsiaal on kindlasti suurem, kui oleme seni suutnud saavutada.

Suured ootused on seotud veel turgu kompavate innovatiivsete Eesti ettevõtetega, nt superkondensaatorite, postirobotite või pakiautomaatide tootjad. Kui mõnda neist peaks saatma edu, võib ka mõnel üksikul ettevõttel olla Eesti majandusele suur mõju. Laiapõhjalisem kasv nõuab aga igalt Eesti ettevõtjalt ja inimeselt leppimatust keskpärasusega ja julgust mõelda suurelt.

KOMMENTAAR

Meil tuleb rihma koomale tõmmata

Koos Ühendkuningriigi lahkumisega kaotab Euroopa Liidu eelarve arvestatava summa, kuna ta on olnud üks suurimaid netomaksjaid.

Sõltuvalt sellest, kas ja kuidas arvestatakse korrektsioonimehhanismi, moodustavad selle riigi netomaksed Euroopa Liidu eelarvest 12–15%. Kuigi Ühendkuningriigi lahkumise järel ELi eelarvesse tekkiva augu suuruseks on pakutud ligikaudu 10 miljardit eurot aastas (5–17 mld eurot), tuleks sellesse summasse ettevaatlikult suhtuda.

Lõplik tulemus sõltub ikkagi Ühendkuningriigi ja ELi läbirääkimiste tulemustest: milliseks jäävad nende suhted, millal lahkumine toimub ning ka sellest, kuidas soovivad liikmesriigid nii praegust kui ka uut eelarveperioodi rahastada.

Euroopa Komisjon on teatavasti küll välja käinud võimaliku lahkumisarve (60 miljardit eurot), millega aga Ühendkuningriik nõus ei ole ning selle pealäbirääkija David Davis on isegi seisukohal, et tema riik ei pea lahkumisel ELile midagi maksma. Mõistagi on igasuguste numbrite väljakäimine, kes kellele kui palju võlgneb, praegu ennatlik. Ühendkuningriik on praeguseid eelarvekulutusi aktsepteerinud ning kinnitanud sellega oma nõusolekut neid finantseerida.

TÕNU MERTSINA
Swedbanki peaökonomist

Järgmisel eelarveperioodil tuleb meil arvestada vähema ELi rahaga.

Suure osa ELi eelarvekulude taga on juba heakskiidetud projektid, mille finantseerimine on plaanitud mitme aasta jooksul. Ei ole niivõrd oluline, kui suured on Ühendkuningriigi kohustused ELi eelarves praegu, vaid millised on need pärast lahkumist.

Aastas 10 miljardi ehk kogu eelarveperioodi kohta 70 miljardi suurune auk tähendaks tõsiseid tagasilööke ELi programmide finantseerimises. Kuna ligikaudu 70% ELi eelarvest läheb struktuuritoetustesse ja ühisesse põllumajanduspoliitikasse, mõjutaks Ühendkuningriigi lahkumine nende rahastamist üsna tugevalt. See summa on mõlemast ligikaudu viiendik.

Kust raha tuleb?

Ühendkuningriigi lahkumine tõstatab küsimuse, kas suurendada 27 liikmesriigi panust ELi eelarves, vähendada kulutusi või oleks mõistlik nende kombinatsioon. Liikmesriikide panuse suurendamise vastu oleksid tõenäoliselt praegused netomaksjad, samas kui netosaajatele ei meeldi kulutuste vähendamine.

Kindlasti loob aga Brexit võimaluse ELi eelarvet reformida, mis tähendab muudatusi nii prioriteetides kui ka rahastamises. ELi uue eelarveperioodi (2021–2027) rahastamise läbirääkimised algavad juba varsti ning need võivad tulla pingelisemad kui varem, sest vastasseis netomaksjate ja -saajate vahel ilmselt süveneb.

Ainuüksi Brexit Eestit veel netomaksjaks ei tee. Küll aga ületame me SKP 75% piiri ELi keskmisest (inimese kohta ostujõu pariteedi järgi), mis vähendab uuel eelarveperioodil Eestile eraldatavate struktuurivahendite mahtu.

Seega tuleb meil järgmisel eelarveperioodil arvestada vähema ELi rahaga. Kas ja kui palju suureneb Eesti kohustus ELi eelarves, sõltub paljudest tingimustest.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Kui käed rüppe laseme, siis on see rong läinud!

Rail Balticu õnnestumise pant on Euroopa Liidu raha. Kui me seda nüüd ei tee, siis ei tee me seda kunagi.

Rail Balticu ümber pikemat aega lõõmanud kired tipnevad tõenäoliselt enne kohalikke valimisi, sest paremkonservatiivselt meelestatud elektoraadi pärast võitlevad väikeparteid näevad siin võimalust kergelt poliitilist profiiti lõigata. Projekti tagasipööramist see vaevalt tähendab: eeldatavasti saadab valitsus RB lepingu ratifitseerimise eelnõu riigikokku. Pealegi on kolm Balti riiki kindlalt ühes paadis, mõnevõrra raskusi on küll Poolaga.

EY sel nädalal tutvustatud uuring näitab, et isegi kui kasumini jõudmisega on projektil tõenäoliselt suuri raskusi, on siiski täiesti tõsiseltvõetav selle suures plaanis ja pikaajalises perspektiivis saadav sotsiaalmajanduslik kasu. Projekti hinnanguline sotsiaalmajanduslik tulu 16,2 miljardit eurot peaks üles kaaluma raudtee rajamiseks tehtavad siseriiklikud investeeringud. Peale selle räägib uuring SKTd suurendavast hinnanguliselt 2 miljardi eurosest mõjust.

Kuigi uuringu esmane kommunikatsioon rõhutas kahetsusväärsel kombel vaid Rail Balticu rajamise positiivseid aspekte ja vaikis küsitavamast poolest, pole uuringus praegu teadaoleva põhjal siiski mindud seda teed, et uuringu tellija maksab muusika eest. Ehkki uuringut ennast saab rida-realt lugeda alles järgmisel nädalal, on praegu avalikustatud materjalidest näha, et ilma avaliku rahata ei oleks see projekt elujõuline. Balti riigid loodavad praegu, et Euroopa Liit katab projekti kuludest 85 protsenti ehk siis otsustava ja kandva osa, kuid lõplik liisk on veel langemata.

Eurorahata lootusetu

Plaani kohaselt 2026 tegevust alustava raudtee esimesed viis tegevusaastat kujunevad raskeks, lubab uuring. See on aeg, mil RB vajab eeldatavasti lisaraha, sest vajaliku reisija- ja kaubavoo tekkimine vajab aega. Kõige varem hakkavad tulud kulusid katma alles 2031. aastal – ja kui peaks juhtuma, et projekti ehitus läheb plaanitust näiteks kolmandiku võrra kallimaks, ei jõuagi raudtee mitte kunagi kasumisse. Kui avaliku raha kaasamine ei peaks õnnestuma, ulatuks projekti kogukahjum üüratu 4 miljardi euroni. Selline stsenaarium oleks laastav. Võrdluseks: 2017. aasta riigieelarve kogumahuks on planeeritud 9,42 miljardit eurot. Projekti eeldatav kogumaksumus on 5,8 miljardit eurot kolme Balti riigi peale.

Euroopa Liidu rahastuse saamine on niisiis otsustav: ilma selleta oleksime suures hädas ja kogu ettevõtmine mitte ainult küsitav, vaid ka lootusetu.

Värske uuringu olemasolu on kahtlemata positiivne. Vastaste üks olulisi argumente on siiamaani olnud, et korralikke uuringuid pole – seni on olnud viidata vaid aastatetagusele AECOMi uuringule, mille Balti riigid 2010 tellisid. Tollele uuringule on RB vastastel olnud hulgaliselt etteheiteid ja kindlasti on neid ka vastsele uuringule. Torkab silma sõna "hinnanguliselt" kordumine, mis ajendab kindlasti vastaseid küsima, kust te ikkagi need arvud võtate. Sama küsimus tuleb aga esitada ka kõigi nende arvude kohta, millega RB vastased opereerivad.

Samas on selge, et nii pika vinnaga ettevõtmise puhul saamegi rääkida suuresti hinnangutest. Me ei tea täpselt, missugune on majanduskeskkond aastate pärast; me ei saagi täpselt prognoosida, missuguseks kujuneb reisijateveo ja kaubaveo maht. Isegi taristu rajamise hind ei saa olla viimse sendini kivisse raiutud.

Ent kui me seda nüüd ei tee, siis ei tee me seda kunagi. Ilma Euroopa Liidu rahata on see võimatu.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kogu tõde Rail Balticust

Äripäeva raadiosaates käis külas ettevõtja Raivo Vare, kes tegi puust ja punaseks kõik Rail Balticuga seotud riskid. Neid ei ole vähe! Kuula ja saa teada, missugune on Vare isiklik seisukoht – kas me peaksime selle projektiga edasi minema või mitte.

▶ Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

TÄPSUSTUS

25. aprilli Äripäevas artiklis "Erivajadustega inimesed annaksid turismile hoogu" oli Eesti Puuetega Inimeste Koja välissuhete peaspetsialistiks ekslikult märgitud Meelis Süld, tegelikult töötab selles ametis Meelis Joost. Äripäev palub vabandust.

REPLIIK

Päevakorra täiendamine ei tühista koosolekut

Riigikohtu vastne lahend teeb selgeks, et päevakorra täiendamise ettepanekud ei tühista väljakuulutatud koosoleku toimumist.

MARGUS MOOR
jurist

Küsimus oli seni lahtine, kuna äriseadustik võimaldas eri tõlgendusi.

Kuna osanikel puudus varem sellises olukorras konkreetne käitumisjuhend, siis peaks lahend aitama ära hoida hulga asjatuid vaidlusi koosoleku otsuste tühisuse teemal. Praktikas tähendab see eelkõige, et osanikel tuleb teates märgitud ajal koosolekule kohale ilmuda ka siis, kui enne koosolekut on esitatud päevakorra täiendamise nõue, ning mitte jääda ootama uut koosoleku aega.

Küsimus oli seni lahtine, kuna äriseadustik võimaldas eri tõlgendusi. Tavaliselt võttis juhatus osanike täiendavad küsimused päevakorda, kui need olid esitatud vähemalt kolm päeva enne koosolekut, ning teavitas seejärel osanikke sellest nädal aega ette. Igal päevakorra täiendamisel tuli kokku kutsuda uue tähtajaga koosolek. Riigikohtu lahend annab mõista, et uue koosoleku kokkukutsumist ei pruugi alati vaja olla ning osanike lisaküsimusi võiks arutada ka järgmisel koosolekul.

Selge käitumisjuhis

Riigikohus märkis, et päevakorra täiendamine on lubamatu, kui osanikke ei teavitata sellest seitse päeva ette. Samas asus kohus seisukohale, et mitte kõik sellisel koosolekul vastu võetud otsused ei ole tühised koosoleku kokkukutsumise korra rikkumise tõttu. Osanikel tuleb iga konkreetse otsuse tühisust eraldi põhjendada ja märkida konkreetne rikkumine.

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

AKTSIA

McDonald's investoreid nälga ei jäta

Kui vahepeal tundus, et inimeste söömisharjumuste muutumine ja suurem tähelepanu tervislikkusele saab maailma suurimale kiirtoiduketile McDonald's saatuslikuks, siis firma viimane kvartal näitab, et seda hiiglast on veel vara maha kanda.

▲ **McDonald's on eksirännakud tundmatu klientuuri juurde lõpetanud ja tagasi pöördunud hinnatundlike tarbijate juurde.**
FOTO: BLOOMBERG

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

Tükk aega üritas McDonald's oma restoranidesse meelitada inimesi, kes seal tavapäraselt ei käinud, kuid hiljuti teatati, et see plaan maetakse maha. Selle asemel hakkas McDonald's pakkuma hommikusööki terve päeva, alandas koduturul USAs kõigi kohvide ja karastusjookide hinna ühele dollarile ning tõi müügile uute suurustega Big Maci hamburgerid.

McDonald's keskendub taas oma põhiklientuurile, kelleks on eelkõige hinnatundlikud tarbijad. Fookuse muutus aitas firmal möödunud kvartalis müüki kasvatada nii globaalselt kui ka koduturul.

Eesmärgiks on võetud hinnatõusu pidurdamine, et nende hinnad kasvaksid aeglasemas tempos, võrrelduna toidupoodide inflatsiooniga. Firma pöörab tähelepanu ka tehnoloogia uuendamisele, katsedades uut mobiilitellimuste ja -maksete süsteemi koos automatiseeritud kassaga. Esialgu on uut süsteemi testitud vaid Florida osariigis, kuid plaan on katsetused lähiajal ka teistesse osariikidesse viia. Lisaks plaanitakse testida isegi burgerite kohaletoimetamise süsteemi. "Ühendriikides kasvas müük heas tempos," kommenteeris Bloomberg Intelligence'i analüütik Michael Halen. "Nad on aastate jooksul ellu viinud positiivseid muudatusi ja tasahaaval hakkavad need end järjest ära tasuma."

McDonald'sil on seejuures õnnestunud edukalt turule tuua maailma ühe tuntuima brändi ehk Big Maci kõrvale kaks uut toodet ilma vanu kliente välja vihastamata. Senine Big Mac jäeti alles ning kõrvale toodi kuulsa burgeri väiksem ja suurem versioon. Pepsi ja Coca-Cola on varem selle reha otsa komistanud. 1985. aastal muutis Coca-Cola retsepti, mis lõppes tohutu fiaskoga. 30 aastat hiljem tegi PepsiCo sama asja Diet Pepsiga ning klientide reaktsioon oli samuti negatiivne.

Viimastel aastatel on McDonald's olnud tugeva surve all suurendada käivet ja kasumit, tuua rohkem kliente oma restoranidesse ning pakkuda tervislikumat toitu. Esimese kvartali tulemused näitasid, et firma paistab olevat õigel teel.

Ettevõtte korrigeeritud kasum oli 1,47 dollarit aktsia kohta, selgelt ületades analüütikute prognoositud 1,34 dollarit aktsia kohta. Käive küll kukkus aastaga 3,9%, 5,68 miljardile dollarile, kuid lõi analüütikute prognoositud 5,53 miljardit dollarit.

Parim tulemus välismaalt

Ühendriikides kasvas võrreldav müük aastaga 1,7%, mis oli üllatuslik kasv, sest analüütikud prognoosisid 0,8% langust. Kasv tuli aga puhtalt hinnatõusust, sest kuigi restoranikülastajate arv vähenes, siis 2% hinnatõus võimaldas käibel suureneda.

Oluliselt paremini läks välisturgudel, kus globaalselt kasvas McDonald'si võrreldav müük aastaga 3,8%, lüües analüütikute oodatud 2,7%. Lisaks Hiinale läks firmal hästi ka Suurbritannia ja Kanada turul.

McDonald'si puhul on oluline välja tuua, et firma on otsustanud liikuda rohkem frantsiisipõhise ärimudeli poole,

Äripäeva Akadeemia

Small-talk'i praktikum

11.05.2017
Kristel Jalak, Kadri Kõiv
€ 359 € (km-ga 430.80 €)
Kehtib kuni 03.05.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478.80 €)
3 viimast kohta!
4 sammu, kuidas kontakteloovalt suhelda

Info ja registreerimine: Harri Jõgis / tel: 667 0283 / e-post: Harri.Jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

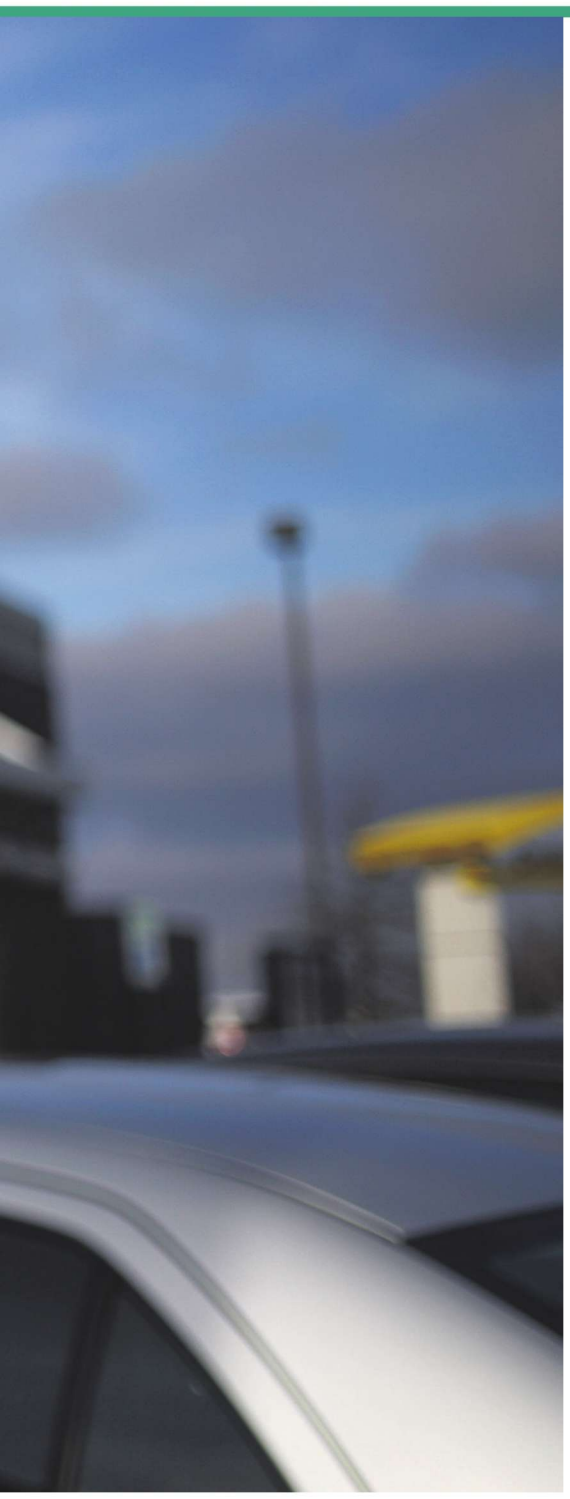

müües järjest enam restorane kolmandatele osapooltele. Selline mudel võimaldab võtta tüki müügist ilma restoranide pidamisega kaasnevate kuludeta. Esimeses kvartalis kasvas frantsiisirestoranide käive aastaga 5,3%, samas kui firmale endale kuuluvate restoranide käive kukkus 9,1%.

Pole just tavapärane näha sellise hiiglase aktsiat suuri tõuse või langusi läbi tegemas, kuid teisipäevased tulemused olid investoritele sedavõrd meeltmööda, et aktsia lennutati 5,6% kõrgemale. McDonald'si aktsia on nüüd 141,7 dollari peal, mis on firma kõigi aegade kõrgeim hind. Aasta algusest on aktsia kallinenud juba 16,4%. McDonald'si aktsia pole ühegi näitaja alusel paraku odav. Ettevaatav hinna-kasumi suhe (P/E) on 21,3 ning aktsia on 12 dollarit kõrgemal 50 päeva libisevast keskmisest ja 19 dollarit 200 päeva omast. Aktsia tugev tõus on dividenditootluse alla toonud, see on 2,82% juures. Analüütikute keskmine hinnasiht on 137,1 ehk 4,6 dollarit praegusest hinnast madalamal.

McDonald's on suurepäraselt muutuvate oludega kohanenud. Sellise hiiglasliku ettevõtte puhul ei ole see kerge ülesanne. Kuid kõigele vaatamata käive eelmises kvartalis kahanes ja raske on näha, et see pikaajaline trend lähiajal kas või tagasihoidlikuks kasvuks pöörduks. Kõrge hinna tõttu on äärmiselt keeruline praegu põhjendada aktsiate soetamist. Samas ma ei näe ka mingit põhjust aktsiatest loobuda, sest firma üldine trend on positiivne. Sama meelt on ka enamik analüütikuid, kellest 17 soovitab MCD aktsiat hoida ning 14 osta.

HIND

McDonald'si aktsia on kahe aastaga tugeva tõusu teinud

USA dollarites

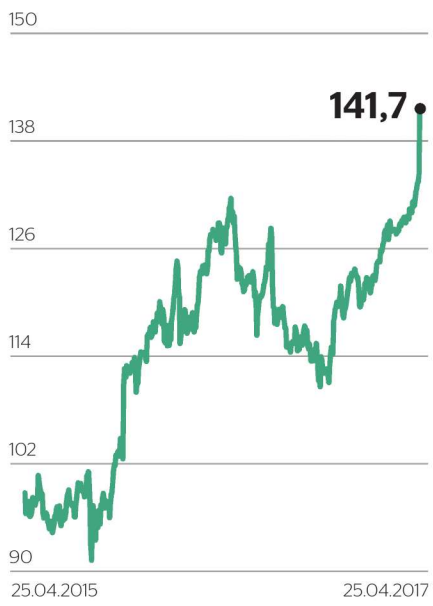

ALLIKAS: BLOOMBERG

PANE TÄHELE

Analüütikud soovitavad aktsiat osta

osta	**18**
hoia	15
müü	1

ALLIKAS: BLOOMBERG

Pole just tavapärane näha sellise hiiglase aktsiat suuri tõuse või langusi tegemas, kuid teisipäevased tulemused olid investoritele sedavõrd meeltmööda, et aktsia kerkis 5,6%.

PANGANDUS

Credit Suisse'i tulemused ületasid ootuseid

Credit Suisse teatas oodatust paremateist kvartalitulemustest, eeskätt läks pangal hästi varahalduse ning globaalsete turgude divisjonil.

Samuti teatas pank, et plaanib aktsiakapitali suurendada 4 miljardi Šveitsi frangi võrra. See küsimus võetakse arutlusele 8. mail peetaval erakorralisel koosolekul.

Credit Suisse'i puhaskasum esimeses kvartalis oli 596 miljonit Šveitsi franki, eelmisel aastal samal ajal teatas pank aga 302 miljoni frangi suurusest kahjumist.

19

protsendi võrra kasvas Credit Suisse'i käive esimeses kvartalis, mis oli analüütikute ootustega ka vastavuses.

Esimese kvartali käive kasvas 19% võrra, 5,5 miljardile frangile. Analüütikud olid oodanud käivet küll samasse suurusjärku, ent kasumiks prognoositi enam kui 200 miljoni võrra väiksemaid numbreid.

Credit Suisse on ka varem teatanud, et võrreldes näiteks eelmise aastaga on tänavu paremaid tulemusi oodata. Peamiseks põhjuseks on finantsturgudel praegu valitsev rõõmsam meeleolu, mis on suuresti põhjustatud Donald Trumpi lubatavatest majandusreformidest.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD — REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID — REKLAAM

LHV Varahaldus — 25.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,43	3,76	3,96	4,37	477 937 635
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,96	2,53	3,31	3,85	71 008 199
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,16	-0,01	2,11	2,59	60 835 697
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,81	4,62	4,51	5,11	120 470 627
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,29	-0,15	-0,06	2,10	2,79	20 625 953
Täiendav Pensionifond, EUR	1,62	1,64	1,64	3,22	2,25	5,79	5,91	6,26	9 190 108
LHV Pensionifond 25, EUR	1,10	1,10	1,10	3,91	1,04	1,76	2,92	3,78	12 677 940
LHV Pensionifond 50, EUR	1,31	1,31	1,31	5,48	1,00	1,87	3,62	4,54	227 754 671
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,59	-0,06	0,00	1,34	2,27	4 269 244
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,66	0,80	2,47	5,01	6,43	4 690 469
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,00	-0,25	-0,63	0,80	1,93	537 186
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,31	11,43	11,43		0,77	0,06	-8,33	7,20	11 902 888,46
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,19	10,29	10,29		8,64	17,14	7,88	5,17	3 986 671,99
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,51	6,58	6,58		8,64	17,14	7,88	5,17	-

Nordea Pensions Estonia — 25.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,32	1,96	6,57	4,4	5	213 148 815,06
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,63	2,68	10	6,27	6,47	28 654 376,42
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	1,12	3,44	2,66	3,4	23 554 369,40
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,25	-0,29	-0,08	1,82	2,23	13 414 220,01
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,54	1,57	1,56	12,56	3,73	14,08	8,38	8,6	10 734 473,52
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,80	0,81	0,80	3,58	0,76	2,88	3,31	3,57	2 320 279,14

Trigon Asset Management — 25.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,39	20,08	19,69	6,81	3,19	14,20	14,29	9,98	1 453 253,73
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	31,00	32,10	31,47	11,85	12,81	27,05	8,26	11,92	101 496 256,98
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	25,22	26,11	25,60	21,38	2,97	59,14	21,50	3,08	15 214 565,05

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäev
Ehitusuudised.ee
Värsked uudised ehitus- ja kinnisvarasektorist

Äripäev Nr 81 (5679) 27. aprill 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Tesla irratsionaalne aktsiaralli

Tesla väärtpaber on Wall Streeti armastatuim aktsia ja samas aktsia, mida armastatakse vihata.

Ma ei taha end kumbagi leeri liigitada, aga üritades end määratleda ratsionaalse investorina, pean küsima: kust tuleb Tesla aktsia nii kõrge hind?

Kolmapäevase seisuga maksis Tesla aktsia üle 313 dollari, mis tegi elektriautode tootja turuväärtuseks 51,5 miljardit dollarit. Firma aktsia on sel aastal rallinud kui segane, tõustes vähem kui nelja kuuga ligi 47%.

Tesla turuväärtusele loovad kontrasti teised USA suured autotootjad. Ford Motor Company turuväärtus on 45 miljardit dollarit ning General Motorsi turuväärtus 50,2 miljardit. Tesla on lühikese aja ja sada korda väiksema tootmismahuga suutnud investorite silmis tõusta väärtuslikumaks ettevõtteks kui need kaks üle saja aasta vana firmat.

Mind võtab see fakt ausalt öeldes sõnatuks. Võin eksida, aga mulle tundub, et Tesla aktsiat upitavad aktsionärid põhjendavad oma optimismi kahe teguriga: Tesla pole lihtsalt autotootja ning firma kasvupotentsiaal on tohutu.

Lootusetult ülehinnatud

Kuid isegi siis tundub Tesla aktsia lootusetult ülehinnatud. SolarCity ülevõtmisega laiendas Tesla haaret autosektorist väljapoole ja juba varem pakuti kodumajapidamistele mõeldud akut Powerwall. Siin on kahtlemata Tesla kasvuvõimalus, kuid selle suurus on vähemalt lähiaastatel piiratud nii tehnoloogia kui ka firma finantside tõttu.

Tulles teise teguri juurde, siis Tesla müüs mullu 76 230 autot, mis tähendab, et kasvuruumi on tohutult. Lisaks on Elon Musk välja käinud plaani, kuidas Tesla tuleb lagedale oma kastikaga, veoauto ja bussidega, mis tähendab, et Tesla haare võib tulevikus olla väga lai.

Kuid selles häda ongi – kõik hakkab aset leidma alles millalgi tulevikus, mitte enne viit-seitset aastat. Võrdluseks: General Motors müüs 10 miljonit autot.

„Kõigi minule arusaadavate näitajate alusel ei õigusta Tesla kuidagi oma kõrget hinda, aga see ei tähenda, et aktsia ei võiks edasi rallida.

investor Toomas

HIND

Tesla aktsia on aasta algusest kallinenud pea 47%

USA dollarites

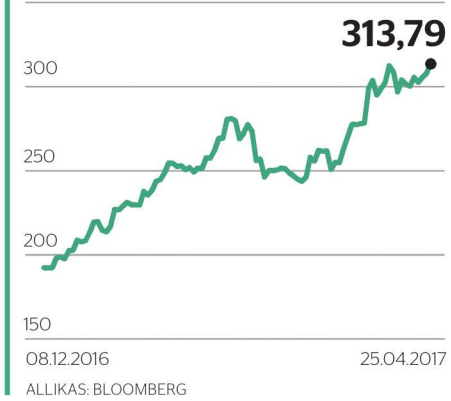

ALLIKAS: BLOOMBERG

Võttes arvesse Tesla suurt visiooni toota kunagi ka veoautosid ja busse, siis ehk asjakohasem võrdlus oleks Daimler AG-ga, Mercedes-Benzi emafirmaga, mis toodab ka veoautosid ja busse. Daimleri 72,5 miljardi eurose turuväärtuseni on Teslal veel minna, kuid Daimleri mahu saavutamiseks peaks Teslal kuluma kohe kindlasti 7–10 aastat, rääkimata Daimlerile võrdväärse kasumlikkuse saavutamisest.

Tesla aktsia tugev ralli on teinud selle vastuvõtlikumaks kõiksugu negatiivsetele uudistele – oodatust väiksem tootmismaht, Model 3 hilinemine turule, ootamatu või oodatust suurem kahjum, aktsiate lisaemissioon jne.

Kõigi minule arusaadavate näitajate alusel ei õigusta Tesla kuidagi oma kõrget hinda, aga see ei tähenda, et aktsia ei võiks edasi rallida. Mina näen, et praeguseks on Tesla aktsia nii kaugele tulevikku hinnatud, et ma olen ilmselt selleks ajaks pensionil, kui firma bilanss aktsiale järele jõuab. Ma ei ole Tesla-pessimist, üritan olla realist.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

–0,14%

väärtus 276023,00 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Olympic EG	**2,23**
Lerøy Seafood	1,19
Tallink	0,53
Baltic Horizon Fund	0,04
Apranga	0
Ryanair	0
Berkshire Hathaway B-aktsia	-0,07
Apple	-0,08
Microsoft	-0,29
Statoil	**-0,42**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

1125,89 +0,98%▲

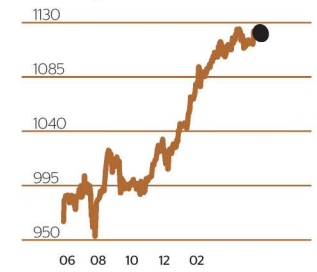

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

AUTOTOOTJA

Daimler ootab kasumirallit

Daimleri esimese kvartali kasum pea kahekordistus võrreldes aastataguse ajaga, sest ettevõte müüs oodatust rohkem linnamaastureid ning suurenes ka kaubikute müük.
Daimler prognoosib nüüd, et kuna maailmamajanduse kasvuprognoosid on üsna head ning inimesed ostavad üha rohkem uusi autosid, peaksid nii müüginumbrid, käive kui ka maksueelne kasum märkimisväärselt kasvama.
Daimleri esimese kvartali kasum oli 2,7 miljardit eurot, võrdluseks, eelmisel aastal samal ajal oli see 1,35 miljardit. Kasumi kasv tuli peamiselt linnamaasturite ning Mercedes-Benzi E-klassi mudelite suuremast müügist. Käive tõusis 11% võrra, 38,8 miljardile dollarile. Kokku müüs Daimler esimeses kvartalis 754 259 autot, kaubikut, bussi ning veoautot.
Daimleri aktsia oli eile 0,42 protsendiga languses ning maksis 68,43 eurot.

PANE TÄHELE

Twitter teatas kasjutajanumbrite suurenemisest, mis pani aktsia rallima.

Pepsi sai esimeses kvartalis 12 miljardi dollariga prognoositust suurema käibe.

Luksuskontsern Kering (Gucci) teatas kahe kümnendi parimast kvartalist, mis pani aktsia börsil 9 protsenti tõusma.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 26.04

USD

Nafta IPE, bbl	51,62
Nafta NYMEX, bbl	49,18
Mootoribensiin, t	538,50
Diislikütus, t	471,75
Kerge kütteõli, t	465,75
Masuut (1% väävel), t	308,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,043

Põllumajandus 25.04

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	129,25
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	464,70
Kakao NYBOT, USD/t	1871,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	148,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	399,5

Värvilised metallid 25.04

USD/t

Alumiinium LME	1954
Vask LME	5688
Plii LME	2165,5
Nikkel LME	9280
Tina LME	19625
Tsink LME	2603

Väärismetallid 26.04

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1262,34
Plaatina NYMEX	947,37
Pallaadium NYMEX	802,82
Hõbe COMEX	17,47

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,445
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,498
Hongkongi dollar	HKD	8,476
India ruupia	INR	70,013
Jaapani jeen	JPY	120,340
Kanada dollar	CAD	1,479
Korea won	KRW	1228,280
Norra kroon	NOK	9,316
Poola zlott	PLN	4,227
Rumeenia leu	RON	4,526
Singapuri dollar	SGD	1,517
Suurbritannia nael	GBP	0,849
Šveitsi frank	CHF	1,083
Taani kroon	DKK	7,440
Tai baat	THB	37,487
Tšehhi kroon	CZK	26,771
Türgi liir	TRY	3,913
Ungari forint	HUF	311,700
USA dollar	USD	1,089

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,5607

EUR/RUB ▲
61,8847

BÖRS

Tallinn 26.04

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,370	-2,14	3 990	16,1	4,9%	0,79	0,7%
Baltika	0,307	2,33	3 661	65,6	4,1%	2,70	0,0%
Ekspress Grupp	1,340	0,00	-	9,1	9,1%	0,83	3,0%
Harju Elekter	4,330	0,93	128 463	2,7	48,3%	1,31	3,5%
LHV Group	9,580	1,38	152 162	12,6	21,0%	2,65	0,0%
Merko Ehitus	9,060	0,11	1 359	26,3	5,0%	1,31	7,1%
Nordecon	1,310	0,00	1 782	13,9	8,9%	1,24	2,3%
Olympic EG	1,830	2,23	112 920	9,6	26,6%	2,55	8,2%
PRFoods	0,376	0,00	2 540	33,2	1,9%	0,64	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,880	0,00	28 008	11,1	24,2%	2,70	3,5%
Skano Group	0,600	0,00	-	128,2	-23,0%	0,60	0,0%
Tallink Grupp	0,950	0,53	96 409	14,5	5,4%	0,79	8,4%
Tallinna Vesi	13,700	0,74	192 363	14,4	20,1%	2,90	6,6%
Tln Kaubamaja	8,900	2,06	87 227	14,1	15,4%	2,17	4,5%
Trigon PD	0,665	0,00	#VALUE	142,0	-2,1%	1,25	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	0,04	22 583	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 26.04

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,95	1,71	15,6	0,5	-
Latvijas Gaze	8,49	0,12	10,4	0,6	-
Olainfarm	10,00	-0,99	14,1	1,5	-

Helsingi 26.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	4,99	-0,60	23,7	3,5	3,2
Citycon	2,24	0,00	15,0	0,9	9,0
Elisa Comm.	31,68	0,25	19,2	4,8	4,7
Finnair	4,87	0,00	-	0,7	-
Fortum	13,03	0,23	23,3	0,9	-
HKScan	3,39	-0,88	-	0,5	4,7
Kesko	44,30	0,52	44,3	2,2	4,5
Neste Oil	37,37	0,19	-	2,6	3,5
Nokia	4,97	-0,20	-	1,4	-
Olvi	27,27	-0,26	17,4	2,8	2,8
PKC Group	23,55	-0,21	36,18	3,6	-
Stockmann	7,88	-0,13	-	0,5	-
Stora Enso	11,98	0,42	-	1,6	-
UPM Kymmene	24,79	0,16	-	1,7	3,8

Vilnius 26.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,73	0,00	-	2,8	4,4
Invalda	4,700	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,660	1,54	16,2	0,7	-
Panevezio Statybos	1,030	0,98	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,460	-0,22	2,1	1,2	-
Snaige	0,298	12,03	-	0,6	-

Olympic EG▲
2,23%

Olainfarm▼
-0,99%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**